LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs, DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl.", Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published twice weekly. Editorial office: Günzburg/Do., Dominikus-Zimmermann-Str. 2.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 52 (157)
Piektdien, 1948. g. 9. jūlijā.
Iznāk otrdienās un piektdienās. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs vietn. A. Liepa, redaktori: Z. Bārda, M. Čulītis, H. Mindenbergs, A. Smits. Adrese: Günzburg-Do.; red.: Dominikus-Zimmermannstr. 2 (tālr. 50), aģg.: Marktpl. 25 (t. 84), spiest.: Bgm.-Landmann.-Pl. 7 (t. 92)

Vai šķelšanās Polijas komūnistu partijā?

DONAVAS KUĢNIECĪBAS KONFERENCE NOTIKS BELGRADĒ

Albānija nocietina robežu ar dzeloņstiepļu žogiem

Konflikts Tito un pārējo Padomju Savienības satelītvalstu komūnistu partiju starpā aizvien vēl turpinās. Pagaidām grūti paredzēt, kā tas izšķirsies. Pēc divpadsmit stundu ilgām apspriedēm beidzot arī Polijas kompartijas centrālā komiteja pievienojusies kominforma lēmumam par dienvidslavu komūnistu izslēgšanu, lai gan tai pašā laikā itaļu komūnistu laikraksts „Unita" aicina dienvidslavus atgriezties „komūnistu brālīgajā saimē". Padomju Savienības komūnistu partijas centrālā komiteja paziņojusi, ka nevar piedalīties Dienvidslavijas komūnistu kongresā 21. jūlijā, jo dienvidslavi aizgājuši paši no „strādnieku kopējās frontes", atsakoties piedalīties kominforma sēdē Rumānijā. Oficiāls paziņojums par to gan vēl neesot saņemts. Konflikts Albānijas un Belgrades starpā turpina saasināties. Dienvidslavija paziņojusi, ka tā ar mieru sasaukt Donavas valstu konferenci savā galvaspilsētā.

Interesantākais fakts visos šais notikumos ir tas, ka Polijas komūnistu partijā, pēc Rietumeiropas politiķu domām, varot runāt pat par šķelšanos. To pierādot 12 stundu ilgās apspriedes centrālajā komitejā, līdz „vienbalsīgi" pieņemts lēmums par pievienošanos kominformam. Pēdējā laikā partijā manīti divi virzieni, tā saucamais nacionālais un internacionālais. Pirmo pārstāv ministru prezidenta vietnieks Gomulka, kas savās pēdējās runās vairākkārt deklārējis, ka Polijā kolchozu nebūs. Šos viņa uzskatus paudusi arī komūnistu prese. Bet, kā zināms, viens no kominforma galvenajiem pārmetumiem Tito bija tieši agrārreformas „neparēiza" reālizēšana. Šis apstāklis radījis bažas arī Polijas zemniekos. BBC ziņo, ka zemes cenas Varšavas tuvumā ievērojami kritušas. Interesanti atzīmēt, ka Gomulka pēdējā centrālkomitejas sēdē „slimības" dēļ nepiedalījās.

Tito un Maskavas konflikta pirmajās dienās rietumu demokratijas ierosināja iesniegt Belgradei pieprasījumu sasaukt Donavas valstu konferenci 30. jūlijā. Lai konstatētu Padomju Savienības nostāju pret Dienvidslaviju, kopīgo iesniegumu vajadzēja parakstīt arī Maskavai. Kā par brīnumu, Kremlis šim ierosinājumam pievienojās. Tagad saņemta arī Dienvidslavijas pozitīva atbilde. Uz konferenci, kas notiks Belgradē 31. jūlijā, ielūgumus piesūtīs Bulgārijai, Čechoslovakijai, Rumānijai, Ungārijai un Ukrainai. Austrija varēs piedalīties bez balstiesībām.

ASV sūtnis Kenens, kas lidmašīnā ieradies no Belgrades Vašingtonā, preses pārstāvjiem paskaidrojis, ka „valodām par Dienvidslavijas eventuālu piedalīšanos Maršala plānā varot būt zināms pamats." Dienvidslavija esot visspēcīgākā no Maskavas satelītvalstīm. Arī tās ģeografiskais stāvoklis visizdevīgākais, lai izaicinātu Padomju Savienību.

Tito pozicijas, spriežot pēc informācijas no Belgrades, joprojām stabilas. Daudzo uzticības apliecinājumu starpa minama arī telegramma no sūtniecības Maskavā un Bulnosairesā. Pašā Dienvidlavijā turpinās delegātu izraudzīšana partijas kongresam 21. jūlijā. Belgradē karaviri vienbalsīgi ievēlējuši ministru prezidenta biedru un Tito personīgo draugu Djilašu, kas ir viens no tiem četriem centrālkomitejas locekļiem, pret kuriem sevišķi asi vērsās kominforms.

Konflikts starp Dienvidslaviju un Albāniju turpina saasināties. BBC ziņo, ka Albānija pilnīgi pārtraukusi pārtikas līdzekļu piegādi Belgradei un nocietinot savas robežas ar Dienvidslaviju un Grieķiju dzeloņstiepļu žogiem, lai valstī neieplūstu dažādi „provokātori". Belgradē šinīs dienās ieradušies 94 dienvidslavu dzelzceļnieki, ko izraidījusi Albānija. Preses pārstāvjiem viņi izteikušies, kas albāņu valsts iestādes izturējušās pret tiem ļoti slikti, kamēr tauta visur centusies apliecināt savas simpatijas. Neuzticība Albānijā pret ārzemniekiem esot tikai nijā pret ārzemniekiem esot tik kādam zviedru kuģim liegts iebraukt Tirānas ostā un izkraut preces.

(Beigas 5. lpp.)

Minējumi par komūnistu puča plāniem Vācijā un citās valstīs

BBC diplomātiskais korespondents otrdien ziņoja, ka Londonā ar rezervēšanos uzņemta neatkarīgā franču laikraksta „Le Figaro" informācija par komūnistu puča plāniem Vācijā, lai padzītu rietumu sabiedrotos no Berlīnes. „Le Figaro" redakcija apgalvoja, ka tā ieguvusi dokumentus, no kuriem redzams, ka puča sagatavošana uzdota komūnistu šūniņām Berlīnē. Pēc tam, saskaņā ar plānu, būtu jāiejaucas Padomju Savienībai, it kā kārtības atjaunošanai, prasot amerikāņu, angļu un franču izvākšanos no Berlīnes. Vācu SED partija šāda plāna pastāvēšanu apstrīdēja; trešdien no Londonas tomēr ziņoja, ka ārlietu ministrijas pārstāvis ar franču laikraksta rīcībā esošo dokumentu iepazinies un nav saskatījis tajā viltojuma pazīmes.

Jau pirms tam „Newsweek" 5. jūlija numurā ziņoja, ka ASV ārlietu ministrija un citas iestādes apsverot piesardzības līdzeklus pret iespējamu komūnistu apvērsumu Vācijā un citur tai laikā, kamēr ASV aizņemtas ar prezidenta vēlēšanu kampaņu. Stipru amerikāņu jūras spēku atrašanos Vidusjūrā un ar strūklas lidmašīnām papildinātu gaisa spēku novietošanu Rietumvācijā uzskatot par brīdinājuma zīmi, kam būtu jāattur apvērsumu gatavotāji no pārsteidzīgas rīcības šais kritiskajos apgabalos.

Eizenhauers tomēr nekandidēs

Ģenerālis Eizenhauers, kuru minēja par iespējamu demokratu partijas kandidātu ASV prezidenta vēlēšanām, paziņojis, ka nevar pievienoties nevienai amerikāņu partijas programmai un neļaus sevi ieklaut tajās. Viņš tādēļ vēlreiz un galīgi paziņojot, ka atraidīs jebkuru kandidatūras piedāvājumu.

Demokratu partijas konvents Filadelfijā sanāks tikai nākošā pirmdienā, bet jau trešdien tur ieradās partijas vadītāji un īpaša komisija, kas izstrādās vēlēšanu platformu. Kāds komisijas loceklis izteicies, ka galvenās prasības programmā būšot „stipras rokas" politika starptautiskajā politikā un ASV aizsardzības stiprināšana.

Pēc BBC komentātora informācijas, Eizenhauers būtu bijis ar mieru piedalīties vēlēšanu kampaņā, ja republikāņi būtu nominējuši par kandidātu kādu izolācionisma piekritēju, bet tas nav noticis. Trumena nominēšana demokratu konventā jau pirmajā gājienā esot gandrīz droša, bet izredzes uz ievēlēšanu esot republikāņu kandidātam Djuijam. Demokratu partijai esot grūts stāvoklis; daudzi demokratu politiķi viens pēc otra novērsušies no Trumena.

BBC, AB

Latviešu mākslinieku pārbaude Eslingenā

Ātrāk nekā gaidīts — jau aizvakar Eslingenā ieradās Ņujorkas koncertu menadžeris Sols Hjuroks, kuru pavadīja IRO preses un informācijas daļas vadītājs S. Denlingers. Atbraucēji iepazinās ar IRO 2. apgabala DP mākslinieku spējām, lai izcilākos reprezentantus saistītu sarīkojumiem ASV un Kanādā. No mūsu māksliniekiem pārbaudē piedalījās Kaktiņš, Brante, dubultkvartets Tēvija un baleta solisti Lēmanis, Tillaka, Mežulis, Saule un Pilupe. Menadžerim patika Tēvijas dziedoņi, kas bija tautiskajos tērpos. Izcilu vērību viņš pievērsa O. Lēmanim un M. Tillakai. Viņi dejoja Ubagu deju. Hjuroks apvaicājās Lēmanim, vai tas būtu ar mieru braukt uz Kanādu. Mākslinieks atbildēja piekrītoši. Atzinību vēl izpelnījās daži armēņu mākslinieki.

H. M.

Palestīnā šodien var atjaunoties karš

Līdz redakcijas slēgšanai vēl nebija ziņu par to, vai žīdi un arabi piekrītis vai noraidīs Drošības padomes aicinājumu pagarināt pamieru Palestīnā. Līdzšinējā pamiera termiņš izbeidzās piektdienas rītā un, pēc iepriekšējām ziņām spriežot, piektdien arī atjaunojušās cīņas. Pēc vairāku aģentūru informācijas, pamiera noteikumus abas puses pārkāpušas jau agrāk.

Naktī no trešdienas uz ceturtdienu notika ārkārtēja Drošības padomes sēde, kur ar 8 pret 0 balsīm, 3 atturoties, nolēma pievienoties Bernadota priekšlikumam: aicināt pagarināt pamieru. Atturējās padomju, ukraiņu un sīriešu delegāti. Gromiko uzbruka Bernadotam un nosauca viņu par angļu imperiālisma instrumentu. Kad ukrainis Manuiļskis, kas šai mēnesī ir padomes prezidents, sēdi slēdams, pagodinājā „Jewish A ..y" pārstāvi par Izraelas valdības pārstāvi, arabu delegāts Huseini protestēja un atstāja sēdi.

Laimīgi novērsta valdības krize Francijā

Francijas valdība trešdien nacionālā sapulcē piedzīvoja negaiditu neveiksmi pēc kāda sociālistu deputāta priekšlikuma samazināt nacionālās aizsardzības budžetu. Ierosinājumu atbalstīja komūnisti, bez tam arī sociālisti, kaut paši piedalās valdībā. Priekšlikumu pieņēma ar 267 pret 183 balsīm, pretī balsojot tikai Bido MRP partijai, pēc tam valdība paziņoja, ka pieprasīs otrreizēju nobalsošanu, saistot to ar uzticības izteikšanu valdībai.

Kā BBC vakar pēcpusdienā ziņoja, sociālisti atsaukuši savu ierosinājumu samazināt valsts aizsardzības budžetu. Kara ministrs izteicies, ka valdība vairs neprasīs uzticības votumu.

BBC

PASKAIDROJUMS

laikraksta abonentiem un kollektīvu pārstāvjiem

Visiem abonentiem, kas bija samaksājuši reichsmarkās par vienu vai vairākiem mēnešiem uz priekšu, bet abonementu vairs nevēlas pārjaunot, apgāds turpina piesūtīt laikrakstu „Latvija" un „Atpūtai" līdz tam laikam, kamēr iemaksa, pārvērtējot to vācu markās kā 10:1, būs izsmelta. Piemēram: abonenti, kas bija samaksājuši par laikrakstu jūlijam un augustam (RM. 12.— = DM. 1.20) par šo summu saņēma pēc 1. jūlija trīs numurus.

Tamdēļ vecajā valūtā (RM) uz priekšu iemaksātās summas apgāds nevar izmaksāt atpakaļ, kā arī kollektīvu pārstāvji tās nevar atskaitīt no to abonentu papildu iemaksām, kuri abonementu pārjaunojuši.

Lūdzam pārstāvjus, pie kuriem atrodas krājumā nodotās apgāda grāmatas, steidzami paziņot mums līdz 21. jūnijam nepārdotos atlikumus, lai tos varētu pārcenot.

Latvijas apgāds

„Minchene nedrīkst atkārtoties!"

3 valstu nota prasa garantijas pirms sarunām

ASV, Anglijas un Francijas vienāda veida protesta notās, ko šo valstu valdības otrdien iesniedza Padomju Savienības vēstniekiem Vašingtonā, Londonā un Parīzē, vēlas noskaidrot padomju politikas patiesos mērķus Vācijā un rast pašreizējās Berlīnes krizes atrisinājumu, domā novērotāji. Notas tekstu paredzēts publicēt tikai tad, „kad Padomju Savienībai būs bijis pietiekami laika iepazīties ar notu un izstrādāt atbildi", trešdien izteicās Londonas diplomātiskajās aprindās. Tādā gadījumā Padomju Savienība nevarēšot pārmest, ka ar publikācijas steidzināšanu pret to vērsts kāds īpašs spiediens.

Pēc BBC diplomātiskā korespondenta domām, notas galvenās prasības esot Berlīnes blokādes atcelšana, iekams sākt kādas četru valstu sarunas, kā arī Padomju Savienības garantijas, ka pēc tam nenotiks nekādi mēģinājumi no jauna pārtraukt Berlīnes sakarus ar rietumiem. Bez tam notā no jauna esot uzsvērtas rietumvalstu tiesības palikt Berlīnē.

„New York Times" komentāros uzsver, ka Padomju Savienības radītā krize tagad novedusi pie tā, ka rietumu valstis tikai apvienojas vēl ciešāk, kamēr pretējā pusē Belgrades un Prāgas notikumi liecinot par plaisas rašanos komūnisma frontē. Arī „Baltimore Sun" izsakās, ka varot vienīgi brīnīties par Padomju Savienības „talantu" arvien ciešāk apvienot rietumu sabiedrotos. Cīņa pret ERP reālizēšanu un apvērsums Čechoslovakijā daudziem atvēris acis, un arī tagadējā Berlīnes krize tikai varot veicināt ASV garantijas Rietumeiropas ūnijai. „Neue Züricher Zeitung" domā, ka Anglija un ASV, sastādot notu, esot ievērojušas arī piesardzīgo Francijas viedokli- kas vēlas atstāt durvis vaļā katram gadījumam.

Visa angļu prese trešdien apsveica rietumvalstu kopīgo notu Maskavai.

ASV sarunās par militāru palīdzību Eiropai piedalās arī Kanāda

Otrdien Vašingtonā sākušās piecu Rietumeiropas ūnijas valstu, ASV un Kanādas pārstāvju apspriedes par ASV militāru atbalstu Rietumeiropai, pēc ASV ārlietu ministrijas ziņām, esot tikai informātīvas dabas un neoficiālas. Pēc zviedru ziņām, amerikāņi Rietumeiropas pārstāvjiem paskaidrojuši, ka viniem pašiem vispirms jāiet daudz tālāk sadarbošanās virzienā, iekams varētu cerēt uz efektīvu amerikāņu atbalstu. Šai sakarībā Anglijas ģenerālštāba priekšnieks feldmaršals Montgomerijs dosies uz Parīzi, lai runātu par Anglijas un Francijas aizsardzības sistēmu saskaņošanu.

Pēc Šveices laikraksta „Basler Nachrichten" ziņām, Anglijā uzskata par ticamu t. s. Atlantijas pakta parakstīšanu, kas saistītu ASV ar piecām Rietumu ūnijas valstīm un ietilpinātu paktā arī Kanādu. Londonas ārlietu ministrija gan brīdinājusi negaidīt pārāk daudz un pārāk ilgā laikā. Paredz, ka Vašingtonā sākušās informātīvās apspriedes turpināsies ilgāku laiku.

ja, ka padomju vēlēšanās, acīm redzot, esot panākt jaunas sarunas visaugstākā plāksnē, eventuāli jaunu „četru lielo" ārlietu ministru konferenci. Arī rietumi apsveiktu šādas konferences sanākšanu, bet tā nevarot notikt draudu ēnā. Maskava nedrīkstot iedomāties, ka tai atļauts vienkārši saplēst pastāvošus līgumus, lai pēc tam sēstos pie konferenču galda un vienotos par jauniem līgumiem. Tādā gadījumā rietumiem nebūtu iemesla ticēt, ka krievi nopietni domā ievērot arī jaunos līgumus.

„Times" komentāros uzsvērts, ka svarīgākais rietumu notas uzdevums esot mēģināt izpētīt patiesos padomju politikas mērķus. Esot skaidrs, ka ne viena, ne otra puse par spīti Liberālais „Yorkshire Post" rakstīviem asumiem nevēloties karu, un arī tagadi visliekākā saspīlējuma stāvokli, abas puses vairoties no aktiem, ko varētu uzskatīt par tiešu izaicinājumu kara darbībai. Bet jo ilgāk saspīlējums turpinātos, jo lielākas būtu briesmas. No jaunām sarunām gan nedrīkstot pārāk daudz cerēt, jo Molotovs, domājams, tikai atkārtotu tās padomju prasības, ko viņš jau izklāstījis nesenajā Varšavas konferencē. Viņš tur prasīts četru valstu kontroli Ruras apgabalam, bet nav pieminējis iespēju, ka arī padomju joslā varētu dot līdzīgas koncesijas rietumvalstīm. Tāpat viņš no jauna prasījis Padomju Savienībai reparācijas no Vācijas, bet nav paskaidrojis, cik daudz reparāciju jau saņemts. Tomēr, pēc „Times" domām, sarunu iespējas nekādā ziņā nedrīkstētu noraidīt, jo tagad jāizmanto katra nieciņa iespēja miera saglabšanai. Sarunu izmēkumu svarīgi ietekmēšot arī tas, ciktāl rietumvalstis pašas organizēsies un apvienos savus spēkus, kāpēc nedrīkstot pārāk ziņu novērtēt arī tās sarunas, kas paslaik notiek Vašingtonā.

„Daily Telegraph" atgādina, ka dažī nosaucot pēdējo notu Maskavai par spēlēšanos ar uguni. Patiesība tā esot tikai atzīšanās, ka uguns jau ir pakulās. Neskatoties uz to, tikai ļoti slikti informētie varot apgalvot, ka karš būtu neizbēgams.

„Daily Mail" trešdienas ievadrakstā ar virsrakstu „Neatkārtosim otru Mincheni!" uzsver, ka Anglija nekādā gadījumā nedrīkstētu eventuālās sarunās pielaist kļūdu un otrreiz desmit gadu laikā ļaut sevi ieteknēt ar totalitāras valsts draudiem.

BBC

Anglija un ASV noraida Polijas protestu, bet poļi iesniedz jaunus protestus militārām valdībām

Trešdienas vakarā publicētās atbildes notās Anglijas un ASV valdība noraidīja Polijas nesenos protestu pret Londonas sešu valstu konferences ieteikumiem Vācijas jautājumā. Angļu notā norādīts, ka visa atbildība par neveiksmi panākt četru valstu saprašanos par Vāciju gulstas uz Padomju Savienību. Atbildē tālāk apstrīdēts, ka Rietumvācija uz Londonas ieteikumu pamata gūtu kādas priekšrocības pret tām valstīm, kas savā laikā no Vācijas cietušas. Neesot Anglijas vaina, ja dažas no šīm valstīm nepiedalās Eiropas palīdzības plānā un paļas no tā ciešā.

Amerikāņu notā norādīts, ka Polijas valdības protests īsteni bijis jāadresē Padomju Savienībai, kas vainiga par visu pašreizējo stāvokli un savu vienpusīgo interešu labā ne mazāk kā 69 reizes izmantojusi veto tiesības. Tieši Maskava vispirms kārtā esot atbildīga, ka Polija un vēl citas valstis aizkavējas ieklāties Maršala plānā.

Polijas militārā misija Vašingtonā trešdien iesniegusi notas angļu un amerikāņu militārai valdībai. Varšava protestējot pret „pretpolitikas" politikas apvienotajā joslā, kā arī pret jebkādus vācu rezervistu [illegible] jumus, kas pēc [illegible] ļoti aktīvi [illegible] Vācijas austrumu robežas rajonos.

BBC

NŠA BĒRZIŅA ZĪMĒJUM

pakalnu mežiem lejup
ces. Viņas nesa groziņus
m meža zemenēm. Si
acēlās ar mazu kaudzīti, a
vēsas.
bēguļu bērni ilgi vērās
ceļš bija garš. Vietvie
stīja pļavās upīte. Teceja
skaidra šaurajā ielejas zā
gstajiem pakalniem, aiz
ža beidzot parādījās
dījās koku zāģētava un
ar lielu un senlaicīgu
gs ieslīdēja senā katoļu
vienas sētas nama vai
s sveicināja krustā
Kristus un Dievmātes
riezti, akmenī cirsti,
un mūri iegleznoti.
un purpura mirdzā
brūna koka Dievmāte
un dzīva. Viņas drānu
vās jo maigas. Dažu bij
rupjš un smags kalts, un
ku vadījis vienaldzīg,
rāts.
ievmāti vijās bagātīgs
ziedu vītenes un rožu k
guļoja, kvēloja un vizēja
lainajā apbrīnā un pie
viss ciems. Krusts bija
Svētajām asinīm. Uz
psūbējuša un tumšā koka
istus vaigs rādījās m
bija iecerējis ciema m
Savu nākotnes rūpju p
nieki raudzījās klusi. Aiz
l atvērās lauks. Pakalni
r ieleju un cēlās, un
e.
mēs ilgi vēl brauk
ās celiniece ar zīdaini
hā, hā!" iesmējās daudz
kmenis atbildēja: „Jo t
k. Tikai vedējs mūs d
viņš grib atgriezties sav
mājā pirms krievu atn
nam nav vairs daudz
eces pleci nodrebēja.
pazemīga. Brašs k
ja nebēdīgs. Viņš bija
saudzēts un atlaists be
jas Lichtenfelsa," viņš
i klusēja bažās.
augļu koki auga dižā
Zari bija pilni augļiem.
auki visapkārt bija dzīv
mi dzīvo zemi, cilvēki
erību.
liekņas un kokiem parā
Lichtenfelsas nami.
bija nesagrauta un ve
s apstājās tirgus laukum
arkanie kārniņu jumti
au bija pēcpusdienas laik
kurnēja: „Nav maizes."
lsētas vecākā viņi
nu pārtikas zīmes.
n tur jau slēdza veik
klupa tirgotavās, un viņu
ādījās plakani maizes k
sa un mazs sviesta kluci
bija glīzdaina un desa
Bet visi ēda jo kāri bija
dēju sarunājās: viņš p
nu un brauca tālāk.
jau slīdēja vakarā.
(Turpmāk beigas)

Definīcijas

ir debesu ķermenis, uz k
dzīvo velnišķīgu dzīvi.
J. Neru

kultūra? Zināt, kas kāds
un zināt, kas kādam
t.
Hugo I. Hofmanns

s ir viena dvēsele divos
Aristoteles

as meistardarbs ir — ar
rēta šacha partija.
Zans K

mākslinieciskā drosmē
, līdz kurienei drīkst
Zans Kv

ka vispirmā kārtā ir
karstu ūdeni — un —
galdā" — zeme.
I. L. Kamin

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 52 (157) 1948. g. 9. jūlijā
Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas

TRIMDAS DĀLDERIS UN IERADUMA SPĒKS

Kad ilggadīgus ierēdņus atlaiž pensijā, tad ir novērots, ka viņiem ļoti grūti iekļauties launajā stāvoklī. Ir pat zināmi gadījumi, kur šis pārmaiņas ietekmē līdz tam itin spirgtais pensionārs sāk vārgulot: pēkšņa ierastā dzīves ritma maiņa to kauj nost kā fiziski, tā garīgi. Ieraduma spēks ir lielāks, nekā to parasti domā.

Trīs gadu nometņu dzīve, lai cik nožēlojama tā būtu, arī mums lielā mērā kļuvusi jau par ieradumu. Pie tam mēs paši tiši vai netiši tai esam piedēvējuši dažus tādus raksturojumus, kas, pavirši skatoties, gan var mums patikt, bet kas nekādā ziņā nav pareizi. Piemēram, ka visi mēs tagad esam vienādi. Ir laiks revidēt arī uz ieraduma pamata ērto domu, ka Vācija arī turpmāk būs latviešu trimdinieku centrs. Ja tāds pieņēmums līdz šim arī bija pareizs, tad mūžīgi tas tāds nepaliks. Svarīgi to ieskatīt, jo tam ir arī svarīgas konsekvences.

Pieņēmums, ka Vācija ir latviešu trimdas centrs, balstās uz faktu, ka Vācijā līdz šim atrodas vēl arī tagad visvairāk latviešu kā nevienā citā zemē ārpus Latvijas. Bet pa šiem trim gadiem latviešu skaits Rietumvācijā un Austrijā tomēr samazinājies par apm. 20.000, no kuriem Anglijā izaugusi diezgan prāva latviešu grupa, ap 12.000, bet mazākas grupas arī Kanādā, Austrālijā. Tālākai emigrācijai pastiprinoties, šī attīstība ies tālāk un var paredzēt, ka ASV novietosies ap 30—35.000 latviešu iecelotāju, zināms skaits arī Kanādā, Austrālijā un Dienvidamerikas zemēs, līdz ar ko Rietumvācijas latviešu skaits ievērojami saruks. Skaitliski vislielākā (agrākos latviešu emigrantus klāt skaitot) latviešu grupa, šķiet, izveidosies ASV.

Labi, ka no neauglīgās spriedelēšanas (bez autentiskiem datiem) ieteikt vai neieteikt izceļot uz to vai citu zemi, kopš šī gada janvāra esam sākuši mazliet interesēties arī par to, kā, izklīstot pa pasauli, uzturēt sakarus, garīgās saites, kā iespēju robežās nodrošināt savas garīgās vērtības, kā latviešu jaunatnei padarīt pieejamas latviskā gara vērtības, kā izveidot materiālo aprūpi tiem tautiešiem, kas bez tādas nespēj eksistēt. Taisni no šo problēmu atrisinājuma, un nevis no tā, vai atradīsimies Anglijā vai Austrālijā, būs vislielākā mērā atkarīga latviešu trimdas idejiskā attaisnojuma uzturēšana.

Tieši šajās dienās spriež Latviešu Centrālā Padome un Latviešu Nacionālā Padome. Pārfrazējot Ķenča lūgšanu Mērnieku laikos, tagad varētu teikt „lai Dievs runas vīru cienīgtēviem dod tādu prātu, ka tie neviens nedižotos viens pats uzcelt balķi uz ragavām, bet katrs pūlētos pienest pa kārtij tai būdai, ar kuru mums būs pagaidām jāiztiek." Centrālās komitejas locekļi, kam bijis nepateicīgais uzdevums visus jautājumus apspriest ne vien teorētiski, bet arī praktiski atrisināt, vislabāk varēs pateikt, cik liels gabals ir no ieradumu pieņēmumos bazētiem lēmumiem, līdz to reālizēšanai. Nereti tos šķir bezgalība.

Ja neesam sisti ar domāšanas kūtrumu, tad ir skaidrs, ka ar vislielāko enerģiju un no pašas apakšas soli pa solim tagad visās zemēs, kur latvieši novietojušies, jāmēģina organizēt kultūras un sabiedriskās palīdzības fondi. Un kamēr vēl latviešu lielākā grupa ir Rietumvācijā, ierosmei jāiziet no šejienes. Šo fondu mērķiem jābūt skaidriem, konkrētiem, visiem saprotamiem, fondu darbība jādibina uz visplašāko tautiešu līdzdalību. Tie nedrīkst nodarboties tikai ar vispārīgu aicinājumu publicēšanu, tiem jādod darbības stimulējums.

Grūtu šo jautājumu padara lielie attālumi, kādos cilvēki dažādās zemēs izkaisīti. Iedomāsimies tikai, ka, piem., Kanādā tautiešu grupas vienu no otras šķir tūkstoši kilometru. Cilvēkiem tur nav arī laika braukāt šos tālos ceļus uz sanāksmēm, nemaz nerunājot par līdzekļiem. Un tomēr, lai fondi varētu cerēt uz panākumiem, tiem jābauda arī vispiašākā uzticība. Varbūt te vietā būtu fondu padomes institūts, ko varētu ievēlēt pa pastu, kā tas notika Zviedrijā ar turienes latviešu Nacionālā fonda padomi.

Tā vai citādi, skaidrs ir, ka nākamajā gadā būsim daudz vairāk izkliedēti nekā pašreiz. Kamēr tas vēl nav notikis, jāizveido sakaru tīkls, kas vieno latviešus katrā zemē, kur tie atrodas, un kas vieno arī latviešu grupas dažādās zemēs. Ja tas nenotiks, tad mūsu trimdas dālderis drīz vien būs samainījies vērdiņos.

K. Rabācs

Neapskaužams stāvoklis franču joslas latviešiem

PRIVĀTI DZĪVOJOŠIE POŠAS UZ NOMETNĒM UN MEŽA DARBIEM. — DRAUD PAJUKT SKOLU DARBS. — LATVIEŠI PĀRTRAUC STUDIJAS FREIBURGĀ UN TĪBINGENĀ. — VAIROJAS GRIBĒTĀJU TĀLĀKAI EMIGRĀCIJAI. — SKUMJAS VĒSTIS NO MAROKAS

Franču joslas DP kādreiz smagi sajuta kustības aizliegumu ārpus sava apriņķa robežām. Latvieši, izsalkuši pēc kulturāliem pasākumiem, toreiz ļoti priecājās par Latviešu preses biedrības organizētajiem literārajiem sarīkojumiem un rakstnieku pēcpusdienām 10. jūnijā DP kustības ierobežojumu beidzot atcēla. Tagad atkal jauna bēda: „kustēties" nevar līdzekļu trūkuma dēļ, jo naudas reforma franču joslas DP skārusi sevišķi smagi, īpaši kultūras darbiniekus, kas visu laiku savus pienākumus veica bez maksas, saņemot vienīgi nodarbināto devas. Sākušās grūtas dienas. Visiem privāti dzīvojošiem DP, kādu franču joslā ir daudz, arī turpmāk par dzīvokļiem, apkurināšanu un apgaismošanu jāmaksā līdzšinējā cena, apmēram 70—120 vācu marku mēnesī. Arī kultūras darbiniekiem vienīgā iespēja tagad ir saistīties meža darbos. Šajā ziņā iespējas plašas, bet atalgojuma noteikumi ne vienmēr izdevīgi. Sliktums tas, ka algas vienu daļu izmaksā okupācijas frankos. Par tiem jāiepērkas kantīnēs, kur bieži vien dabūjami tikai alkoholiskie dzērieni.

Gandrīz bezizejas stāvoklī nonākuši darba nespējīgie. Tiem atliks vienīgi lūgt, lai viņus no privātajiem dzīvokļiem pārceļ uz kādu nometni. Nekādus sociālus atbalstus vairs nevarēs izmaksāt, jo komitejas uc. organizācijas nav oficiāli atzītas, kāpēc nevar pretendēt uz naudas apmaiņu. Tāpēc problēmātisks arī skolu un skolotāju stāvoklis. No 40 nodarbinātiem latviešu tautskolotājiem no PDR iestādēm atalgojumu saņem tikai 14, bet pārējie rajonu komiteju piemaksas vai arī darbojas tikai par nodarbināto devu. Skolotājiem vajadzēs meklēt citu darbu. Tā būs sagrauts ar lielām pūlēm izveidotais līdzšinējais skolu tīkls.

Arī latviešu studenti Freiburgas un Tībingenas augstskolās pašreiz ir strupceļā. Bez studiju naudas viņiem pašiem vēl jāmaksā par dzīvokļiem, apkurināšanu un apgaismošanu, kāpēc daļa studentu jau tagad mācības pārtraukuši. Lai izkļūtu no neapskaužamā stāvokļa, franču joslas tautieši pastiprināti sāk domāt par tālāko emigrāciju. Laudis runā, domā, apsver un vērtē, bet tikai nedaudziem vieniniekiem ar labu veselību izdevies sasniegt Anglijas, Kanādas vai Marokas krastus. Vieniniekiem visplašākās izredzes izceļot uz Franciju un tās kolonijām, bet par turienes darba un dzīves apstākļiem pienāk ziņas, kas maz iepriecina. Labāks stāvoklis vienīgi tiem individuāliem izceļotājiem, kas no šejienes brauc tieši uz kāda franču okupācijas ierēdņa lauksaimniecību vai mājsaimniecību ar iepriekšēju līgumu un noruņu. Šādu iespēju tomēr ļoti maz.

Skumjas vēstis saņemtas no Marokas. Kāds latviešu inženieris, kas tur devās kā aicināts speciālists, raksta: „Izkāpjot Marokas krastā vajadzēja aizmirst iepriekšējos solījumus un līgumus. Viss bija jāsāk no jauna. Atbraucējus, kas nav francūži, te neviens negaida. Tikai ar ārkārtējām pūlēm un neatlaidību, pēc 2 mēnešu bezdarbnieka dzīves beidzot izdevās dabūt darbu un kaut cik piemērotus dzīves apstākļus. Dzīvokļu trūkums neiedomājams. Divus mēnešus dzīvoju barakā bez jumta. Nospiež, ka te neviens iecelotājs garīgi un materiāli nedrīkst paceltties augstāk par pārvaldes ierēdniem, jo pretējā gadījumā dzīves nav." Tālāk inženieris pastāsta gadījumu, kad viņš aizsaukts pie šefa par to, ka bija iegādājies labāku uzvalku un glītāk izdaiļojis savu mitekli nekā šefs. Tas pavēlējis izdaiļojumus likvidēt un aizrādījis, ka 2 uzvalki un tāds dārzs drīkst būt tikai uzņēmuma vadītājam, lai negrautu tā cieņu šejieniešu acīs." T.

Nometņu dzīve

MUMS vēl nav nekādu tuvāku instrukciju par DP iecelošanas akciju ASV, paskaidro amerikāņu konsulāts Hamburgā. Tikko informāciju saņems, to izziņos radiofonos un presē.

DEMOKRĀTISKĀ CENTRA un pārējo vidus grupu liberālās apvindas Eslingenā nodibinājušas demokrātu klubu. Kluba mērķis: saglabāt latviešu tautas kopības un tēvzemes mīlestības apziņu, veicināt biedru kultūrālo un materiālo attīstību un demokrātisko ideju popularizēšanu. Kluba valdē ievēlēti: Jānis Andersons, Žanis Kalva, G. Kārkliņš, Jānis Porietis, V. Šalka, Vera Kaminska, J. Dambis, Jēkabs Avots un B. Krūka. Valdes priekšsēdis Jānis Porietis.

UZ GRĒVENI pēc Mendenes poļu nometnes likvidēšanas pārvietota lielāka grupa poļu, kāpēc nepieciešama dzīvojamo telpu pārkārtošana arī Grēvenē dzīvojošiem mūsu tautiešiem.

LATVIJAS Sarkanā Krusta pārvalde aizrāda, ka par dažādiem pieprasījumiem atbildēm jāpievieno pa 24 feniņu pastmarkai porto izdevumiem. LSK kartotēkai adresētiem pieprasījumiem par izziņām bez minētā porto vēl iesūtāmi 24 feniņi (pastmarkās) kartotēkas uzturēšanas izdevumiem.

IRO kontroles centrs Augsburgā aizrāda, ka apliecību saņemšanai turpmāk vajadzīgas ģimenes galvas 2 fotografijas.

BAVĀRIJAS apgabala latviešu komitejā (München, Herzog Rudolfstr. 49) saņemtas ārzemju pases Harijam Birkhānam, Ernestam Dribam, Jānim Kalniņam, Kārlim Kraskovskim, Adolfam Janēvicam, Emmai Janēvicai, Jānim Lārmanim, Billei Ozolai, Jānim Ozoliņam un Ādolfam Sarnakam.

Jūlijā ievācamas drogas

Ja iepriekšējos gados bija novērojama mazāka rosība drogu vākšanā, tad pašreiz daudziem būs jādomā, kā tikt pie kāda feniņa naudas. Te jānorāda, ka drogas Vācijā daudz pieprasa un šajā darbā var iesaistīties ne tikai atsevišķas personas, bet arī skolas, mazpulki un skauti. Vācijā dziednieciības augus drīkst ievākt tikai pēc atlaujas saņemšanas drogu vākšanas pārraudzības iestādēs, resp. kādā aptiekā vai drogerijā. Galvenā pārvalde Landesverband f. Heilpflanzenbeschaffung Bavārijā atrodas Veilheimā, Admiral Hippstrasse 6. Bez atļaujas ir vajadzīga arī piekrišana no zemes īpašnieka.

No jūlija savācamām drogām minamas:

Arnikas ziedgalvinas noplūc ziedēšanas sākumā pēc iespējas ar īsākiem ziedkātiņiem. Ziedus žāvē ēnā. Arnikai daudz līdzinieču, tamdēļ nesamainīt! Sarkanā āboliņa ziedgalvinas ievāc ziedēšanas sākumā, ziedus žāvē ēnā. Balto panātru ziedus bez kausiņiem ievāc sausā, saulainā laikā. Ziedi jāžāvē ēnā sevišķi rūpīgi, jo neuzmanīgi žāvējot klūst tumši. Biskrēslinu ziedgalvinas nogriež bez čemura kātiem. Žāvē ēnā. Liepu ziedus ievāc ar visām pieziedlapiņām. Žāvē ēnā. Deviņvīrspēka ziedus var ievākt arī no savvaļas augiem. Ziedi ievācami sausā laikā un, lai nepaliktu tumši, jāžāvē sevišķi rūpīgi. Pelašķu ziedus noplūc bez čemuru kātiem. Žāvē ēnā. Avenāju lapas ievāc no meža avenāļiem ar lapu kātiņiem. Žāvē ēnā. Bērzu lapas žāvē ēnā; caurvējā. Beladonas lapas ievāc sausā, saulainā laikā, atļauts apžāvēt ārā saulē. Lapas ļoti indīgas. Nātru lapas noplūc bez stublāju daļām. Kailo trūkumzāļu lakstus pēc ievākšanas izpurina no smiltīm, žāvē ēnā. Vībotņu lakstus nogriež ar ziedošām galotnēm līdz 25 cm garus, žāvē ēnā. Smailo celmalīšu lapas žāvē ēnā. Lauku aitraitnīšu lakstus — nogriež visu augu, žāvē ēnā. Ūdens mētru un lauku mētru (piparmētru) lapas ievācams nogriežot ar visu augu, un pēc tam lapas nobraucēt. Žāvē ēnā. Kimenes ievāc pirms pilngatavības, ļauj salmos ienākties un izžūt.

R. J.

SUDRABA LILIJAS BRUŅINIEKI

DAUGAVAS NOVADA SKAUTU UN GAIDU PAMATMĀKU SACENSĪBAS ESLINGENĀ

„Kopniek! Ierodies ar visiem saviem skautiem rīt noteikti pl. 9 mītnē. Neaizmirsti paņemt līdz ratiņus, cirvi, 8 pagales malkas, 200 gramu miltus un visu to, kam jābūt katram skautam līdz! Būsim modri!"

Tā skanēja pavēles saturs. Kopnieks paziņojumu bija izlasījis, turēdams ačgārno rakstu pret spoguli. Mītnē sacensības sākās ar jaunu pavēli: „2^2, 3^2, 4^2, 4, 2, 2^3, 2, $3{,}5^2$ . . ."

Te, saprotams, nācās palauzīt galvu. Pārveidoto morzu atšifrējot, lieta ikvienam tomēr kļuva skaidra: „Ieejam nometnē! Teltis atrodas pie „Pērses" rovera Baumaņa. Ar teltīm ierodieties nometnes vietā sporta laukumā un sameklējiet vietu kopa teltij. Novietojieties un ziņojiet par ierašanos nometnē!" Tātad, nu reiz bija pienākusi gaidu un skautu sacensību diena pirms lielajām vasaras nometnēm.

Uz Eslingenas latviešu kolonijas sporta laukumu skriešus steidzas zēni. Lielākā atstarpē skautiem seko gaidas. Tieši pl. 11 sacensību vadītājs A. Bēcis laukuma vidū skaļi iesvilpas. 18 vietās 18 gaidu un skautu kopi sakustas, lai atvestās teltis saceltu pirmie un „izietu nometnē". Laudis no apkārtējo blokēku logiem ziņkārīgi noraugās uz šo dzīvīgo spietu, kas turpat visu acu priekšā liek izaugt telšu pilsētai. Sporta laukuma malas klons ir sevišķi ciets un telšu sānu virves norētājām koka „siļķītēm" nemaz negribas zemē līst. Laukumā spīvi atbalsojas neskaitāmu koka āmuru klaudzēšana un negrib rimties, līdz šie 12, 13 vai 15 gadus vecie zēni virves galīgi nostiprinājuši un telts beidzot taisna.

„Stārķu", kopam pagalam nelaimējās. Koka kārts divi reizes izurbjas caurī telts jumta smailei. Šī indiāņu būda vienkārši sabrūk, kamēr sacensības laiks skrien kā vēja spārniem. Drīz tomēr nodevīgā smaile sasieta, kārts par jaunu uzcelta. Auklas atkal vienmērīgi pievilktas. Sviedri tecējuši aumaļām, zaļie kaklauti sašķiebušies. Zēni jau šeit pierod nepadoties dzīves neveiksmēm un nekādos apstākļos neapjukt, bet kopējiem spēkiem uzvarēt, kaut viss jau liktos zaudēts.

Daugavas novada skautu priekšnieks un galvenais tiesnesis H. Tērauds ar skautu vadītājiem iet no telts uz telti, lai darbu personīgi svērtu, labotu un uzteiktu. Katras telts priekšā vienrindu līnijā nostājušies zēni un meitenes priekšnieku sagaida ar kopa īpatnējo saucienu:

„Eži! Eži! Tuk, tuk, tuk!"

„Kaijas! Kaijas! Kjū! Kjū!"

„Pīpenes", „Pūces", „Brieži" — tie ir dažu kopu nosaukumi, kas rāda skautu saskari ar latvisko dabu. Dabu izprast un ar to saaugt ir tikai daļa no tiem uzdevumiem, kam dzīvo mazie sudraba lilijas bruņinieki, kuru simbols uz krūtīm pauž: „Tīrs domās, vārdos un darbos!" Ikvienam šādas nozīmes īpašniekam bijusi jāiztur pārbaude skautu mākās, par pierādījumu savai iekšējai augšanai skautu tikumu un praktisko pienākumu garā.

Par jaunu atskan vadītāju svilpes signāls. Kopiem dots jauns uzdevums: „Kas visātrāk sakurs guni un visātrāk un garšīgāk izceps maizi? — Traukus lietot aizliegts!"

„Briežu" kops ugunskuru iekūris pirmais — 2 minūtēs un 23 sekundēs. „Stārķi" tomēr pasteidzas pirmie tiesnešu tribīnei pienest gardi izcepto maizi. Tā nav nekāda parastā maize, kuras brūninātā mīkla čūskveidīgi apvijusies ap zaļa koka nūju. Pa gabaliņam atlauzta, tā apēdas pati no sevis. Mīkla mīcīta akmens dobumā. Šī cepšana ir māksla. Pieliksi daudz ūdens, mīkla ātri neizcepsies; piešausi par daudz sāls — mati tiesnešiem sasliesies stāvus gaisā; par maz sāls — garša pliekana. Sargies no skuju nūjām! Sveķu piegarša neizbēgama. Un vēl — cepšanas lielā ātruma noslēpums! Gandrīz negribas izpaust: jācep uz ogļu ugunskura. Vienāda resnuma malciņai ļauj izdegt, kamēr pāri paliek ogles. Virs ogļēm nūju ar aptīto mīklu tikai pagroza. Maizīte brīniški izcepas.

Pa tam, kamēr skauti cep un iedod pa gabaliņam nogaršot arī draugiem, klāt pusdienas laiks. Veicams pēdējais uzdevums: teltis jāizjauc un „siļķīšu" caurumi jāaizber. Sīvās cīņas beigušās.

J. S.

Skola maksā naudu

ANDRĒJA GRAUDA VĒSTULE NO ANGLIJAS

Pirms pāris mēnešiem kādā vēstulē aprakstīju savu budžetu. Starp citu, ar saviem kabatas skaitļiem žonglējot, es diezgan labi paziņoju, ka esmu par 5 sterliņu mārciņām nosūtījis sainīšus saviem tuviniekiem uz Vāciju un Austriju. I'm sorry, tas nav taisnība: par tām piecām mārciņām, t. i., par savu divu nedēļu algu es esmu nopircis temu šim rakstam.

Šo notikumu sākums meklējams sirmā senatnē — pirms vesela pusgada. Šajā laikā esmu kļuvis vecāks un gudrāks. Tagad man liekas, ka arī Anglijā ir cilvēki, kas, O'Henri vārdiem runājot — dolaru otra cilvēka kabatā uzskata par personīgu apvainojumu. Vienu šādu gadījumu nesen aprakstīja plaši izplatītais angļu nedēļas žurnāls „News Review". A. kungam pieder sacīkšu zirgs, bet A. kungs ir arī parādā B. kungam zināmu naudas summu. Tā kā A. kungam šis naudas nav, tad B. grib, lai A. viņam atdod savu zirgu. Bet A. kungam negribas no zirga šķirties, negribas līdz tam mirklim, kamēr . . . zirgs nobeidzas. Kad nu A. neapšaubāmi konstatē, ka zirgs nav atmodināms, viņš steigšus beigto zirgu nosūta B. kungam. Paiet viena nedēļa, paiet otra, B. klusē un A. nolemj viņam piezvanīt: „Vai jūs zirgu saņēmāt?" — „Jā, paldies." — „Nu, un vai viss kārtībā?" — „Kārtībā gan, bet nekas liels tur neiznāca." — „Kā tā?" — „Es to zirgu izlozēju, pārdevu tikai tūkstoti ložu par mārciņu gabalā." — „Bet ko tad jūs teicāt tam cilvēkam, kas zirgu laimēja?" — „Tam es atdevu viņa mārciņu atpakaļ."

Otrs gadījums ir mazliet sarežģītāks un tieši saistīts ar manām 5 mārciņām. Pag. g. beigās un šīgada sākumā Londonas firma „MKZ (Export Import) Ltd, 13, Basil Street, London. S.W. 3 (By Harrods. Tel Ken 4171)" pārplūdināja šejienes ārzemnieku hosteļus ar saviem prospektiem un cenrāžiem. — Mēs jūsu uzdevumā varam nosūtīt sainīšus uz Poliju, Vāciju, Franciju, Itāliju, Austriju un citām zemēm. Sainīšus mēs izsūtīsim no angļu domīnijām, kur nav izsūtīšanas ierobežojumu. Jūsu pasūtinājumus mēs izpildīsim 8—12 nedēļu laikā pēc jūsu iemaksas saņemšanas. Sekojiet mūsu cenrāžiem!

Cenas patiešām bija sālītas, lai neteiktu vairāk. Piem., 2 mārciņas šokolādes — 1 mārciņa 7 šiliņi, jeb 1 mārciņa kafijas un 1 mārciņa kakao — 1 mārciņa 5 šiliņi. Tas tomēr nevienu neuztrauca — tālais sūtījuma ceļš, firmai taču arī vajaga pelnīt u.t.t. Bet kur tad izvēle, jūs varat saviem piederīgajiem nosūtīt visu, ko vien vēlaties: drēbes, ziepes, augļus, konservus, rozīnes, piparus, mandeles, cigaretes! Man šķiet, bija diezgan daudz tādu ārzemju brīvprātīgo strādnieku, kas firmai nosūtīja savas mārciņas, jo izredze šādā veidā palīdzēt tuviniekiem Vācijā un Austrijā vairāk kā kārdināja. Nezinu, cik un kādiem sūtījumiem operācija izdevusies, bet es personīgi piedzīvoju neveiksmi.

Savas 5 mārciņas nosūtīju firmai š. g. janvāra beigās un jau pēc dažām dienām saņēmu uz ļoti skaista papīra rakstītu kvīti. Tātad viss kārtībā, atliek tikai nogaidīt tās 12 nedēļas. Protams, vajadzēja nogaidīt, bet es pasteidzos par gaidāmiem sainīšiem informēt adresātus un arī ierakstīt darījumu savu budžeta publikācijā. Pagāja 12 nedēļas, un nekas nenotika. Pagāja vēl vairāk nedēļu, un arī nekas nenotika. Jūnija sākumā aizrakstīju firmai ļoti solīdu vēstuli. Sak, godātie kungi, vai jūs nebūtu tik laipni un man nepaziņotu, vai sainīši nosūtīti. Un, ja kaut kādu iemeslu dēļ tie nebūtu nosūtīti, vai es nevarētu dabūt savu naudu atpakaļ.

Kaut gan savu adresi biju uzrakstījis visskaidrākiem blokburtiem, atbilde stipri kavējās un nav pienākusi arī šodien. Kaut kas nu bija jādara. Bet kas īsti?

Gadījuma pēc es pazīstu kādu angļu saimniecisku darbinieku, kurš dzīvo Londonā un nav vienaldzīgs ne pret mani personīgi, ne arī pret DP vispār. Aizrakstīju viņam, izstāstīju savas bēdas un lūdzu, lai viņš kādā iestādē ievāc ziņas par „MKZ" firmu. Jau trešā dienā saņēmu atbildi, un tā skan:

„Es šodien ievācu ziņas par firmu, kuru Jūs minējāt, un par nožēlošanu man jāsaka, ka Jums sava nauda ir jāzaudē. Lūdzu, rakstiet vēstuli Scotland Yard, London S. W. 1, un izstāstiet visu, kas Jums par šo lietu zināms. Angļu laikrakstos nesen esot bijusi ziņa par kādu firmu, kurai bijis kantoris sainīšu sūtīšanai uz Vāciju. Varbūt tā ir tā pati firma. Ja zināt citas personas, kas nosūtījušas naudu, lai arī tās raksta. Un ja izrādītos, ka EVW ir jāzaudē nauda šādā nožēlojamā kārtā, tad būtu darāms viss, lai atrastu cilvēkus, kam ar to sakars. Man ļoti žēl . . ."

Man arī, bet skola maksā naudu. Anglijā, jūnija beigās.

Andrējs Grauds

Vācietis apzog DP nometni

„Palīgā, palīgā — ķeriet zagli!" sauca kāda Babenhauzenas latviešu nometnes iemītniece, kad viņa atgriezās mājās un sava dzīvokļa durvīs sastapa svešu virieti, kas bija aprēķinājis, ka istabā tik ātri neviens neieradīsies. Latviešu policijai izdevās svešo notvert vēl nometnes territorijā. Tas izrādījās par Babenhauzenā dzīvojošo vācieti Kurtu Šleteru. Pirms dažām dienām viņš bija apzadzis arī kādu citu latviešu ģimeni, paņemot drēbes, naudu, cigaretes un pulksteni. Pārmeklējot Šletera grezni iekārtoto dzīvokli, tajā atrada daudz zagtu mantu, kaut daļa jau bija pārdotas tālāk. Šleters tiesā savus līdzdarbiniekus neizdeva, un sodu saņēma viens. J. B.

VĒSTULES REDAKCIJAI

V. Bajārs, Osnabrikā

VAI CITA DARBA NAV?

Gandrīz katru nedēļu man kāds „labvēlis" piesūta tā sauktās Flandrēna kēdes vēstuli. Sevišķi pēdējā laikā pavairojies šo vēstuļu skaits.

Ja jau nu kāds aiz gara laika tiešām nevar atrast lietderīgāku nodarbošanos, tad vismaz vajadzētu atturēties apgrūtināt tādus cilvēkus, kas aizņemti darbā. Pēdējo šādu vēstuli man piesūtījis kāds L. Laime no Oldenburgas—Omšiedes, tā rakstīta parocīzā latviešu valodā un uz rakstāmmašīnas. Zīmīgi, ka lielākā daļa vēstuļu nāk tieši no Oldenburgas. Vai mūsu trimdiniekiem tiešām nav cita darba?

ksa naud

STULE NO ANGLIJAS

London, S.W. 3 (By Harrods. Tel Ken 4171)" pārplūdināja šejienes ārzemnieku hosteļus ar saviem prospektiem un cenrāžiem. — Mēs jūsu uzdevumā varam nosūtīt saimniešus uz Poliju, Vāciju, Franciju, Itāliju, Austriju un citām zemēm. Sīkāk mēs izsūtīsim no angļu okupācijas zonām, kur nav izsūtīšanas ierobežojumu. Jūsu pasūtinājumus mēs izpildīsim 8—12 nedēļu laikā pēc jūsu iemaksas saņemšanas. Sekojiet mūsu cenrāžiem!

Cenas patiešām bija sālītas, lai neteiktu vairāk. Piem., 2 mārciņas šokolādes — 1 mārciņa 7 šiliņi, jeb 1 mārciņa kafijas un 1 mārciņa kakao — 1 mārciņa 5 šiliņi. Tas tomēr nevienu neuztrauca — tālais sūtījuma ceļš, firmai taču arī vajaga pelnīt u.t.t. Bet kur tad izvēle, jūs varat saviem piederīgajiem nosūtīt visu, ko vien vēlaties: drēbes, ziepes, augļus, konservus, rozīnes, piparus, mandeles, cigaretes! Man šķiet, bija diezgan daudz tādu ārzemju brīvprātīgo strādnieku, kas firmai nosūtīja savas mārciņas, jo izredze šādā veidā palīdzēt tuviniekiem Vācijā un Austrijā vairāk kā kārdināja. Nezinu, cik un kādiem sūtījumiem operācija izdevusies, bet es personīgi piedzīvoju neveiksmi.

Savas 5 mārciņas nosūtīju firmai š. g. janvāra beigās un jau pēc dažām dienām saņēmu uz ļoti skaista papīra rakstītu kvīti. Tātad viss kārtībā, atliek tikai nogaidīt tās 12 nedēļas. Protams, vajadzēja nogaidīt, bet es pasteidzos par gaidāmiem sainīšiem informēt adresātus un arī ierakstīt darījumu sava budžeta publikācijā. Pagāja 12 nedēļas, un nekas nenotika. Pagāja vēl vairāk nedēļu, un arī nekas nenotika. Jūnija sākumā aizrakstīju firmai ļoti solidu vēstuli. Sak, godātie kungi, vai jūs nebūtu tik laipni un man nepaziņotu, vai saiņīši nosūtīti. Un ja kaut kādu iemeslu dēļ tie nebūtu nosūtīti, vai es nevarētu dabūt savu naudu atpakaļ.

Kaut gan savu adresi biju uzrakstījis visskaidrākiem blokburtiem, atbilde stipri kavējās un nav pienākusi arī šodien. Kaut kas nu bija jādara. Bet kas īsti?

Gadījuma pēc es pazīstu kādu angļu saimniecisku darbinieku, kurš dzīvo Londonā un nav vienaldzīgs ne pret mani personīgi, ne arī pret DP vispār. Aizrakstīju viņam, izstāstīju savas bēdas un lūdzu, lai viņš kādā iestādē ievāc ziņas par „MKZ" firmu. Jau trešā dienā saņēmu atbildi, un tā skan:

„Es šodien ievācu ziņas par firmu, kuru Jūs minējāt, un par nožēlošanu man jāsaka, ka Jums sava nauda ir jāzaudē. Lūdzu, rakstiet vēstuli Scotland Yard, London S. W. 1, un izstāstiet visu, kas Jums par šo lietu zināms. Angļu laikrakstos nesen esot bijusi ziņa par kādu firmu, kurai bijis kantoris sainīšu sūtīšanai uz Vāciju. Varbūt tā ir tā pati firma. Ja zināt citas personas, kas nosūtījušas naudu, lai arī tās raksta. Un ja izrādītos, ka EVW ir jāzaudē nauda šādā nožēlojamā kārtā, tad būtu darāms viss, lai atrastu cilvēkus, kam ar to sakars. Man ļoti žēl . . ."

Man arī, bet skola maksā naudu. Anglijā, jūnija beigās.

Andrējs Grauds

Vācietis apzog DP nometni

„Palīgā, palīgā — ķeriet zagli!" sauca kāda Babenhauzenas latviešu nometnes iemītniece, kad viņa atgriezās mājās un sava dzīvokļa durvīs sastapa svešu vīrieti, kas bija aprēķinājis, ka istabā tik ātri neviens neieradīsies. Latviešu policijai izdevās svešo notvert vēl nometnes territorijā. Tas izrādījās par Babenhauzenā dzīvojošo vācieti Kurtu Šleteru. Pirms dažām dienām viņš bija apzadzis arī kādu citu latviešu ģimeni, paņemot drēbes, naudu, cigaretes un pulksteni. Pārmeklējot Šletera grezni iekārtoto dzīvokli, tajā atrada daudz zagtu mantu, kaut daļa jau bija pārdotas tālāk. Šleters tiesā savus līdzdarbiniekus neizdeva, un sodu saņēma viens.

J. B.

VĒSTULES REDAKCIJAI

V. Bajārs, Osnabrikā

VAI CITA DARBA NAV?

Gandrīz katru nedēļu man kāds „labvēlis" piesūta tā sauktās Flandrēna ķēdes vēstuli. Sevišķi pēdējā laikā pavairojies šo vēstuļu skaits.

Ja jau nu kāds aiz gara laika tiešām nevar atrast lietderīgāku nodarbošanos, tad vismaz vajadzētu atturēties apgrūtināt tādus cilvēkus, kas aizņemti darbā. Pēdējo šādu vēstuli man piesūtījis kāds L. Laime no Oldenburgas—Omštedes, tā rakstīta pareizā laviešu valodā un uz rakstāmmašīnās. Zīmigi, ka lielākā daļa vēstuļu nāk tieši no Oldenburgas. Vai mūsu trimdiniekiem tiešām nav cita darba?

Visur vajadzīga nauda

SMAGS DARBS, BET LABA PEĻŅA AUSTRĀLIJAS CUKURNIEDRU PLANTĀCIJĀS — VAI VENECUĒLĀ IESPĒJAMAS NACIONĀLAS KOLONIJAS? — ČĪLE VĒLAS, LAI IECEĻOTĀJI BŪTU ĀRIEŠI — KAD JĀLOŽŅĀ PA BEĻĢIJAS OGĻRAKTUVĒM

Vēstules no Kanādas, Venecuēlas, Austrālijas, Čīles un Beļģijas

Naudas vērtību un grūtības, kā tikt pie naudas, atkal zina arī Vācijā dzīvojošie tautieši. Vēl nopietnāka šī problēma latviešiem, kas aizceļojuši uz citām zemēm.

Memingenas nometnes bijušais iemītnieks Kārlis Sproģis tagad ir apgērbu rūpniecības strādnieks Kanādas lielpilsētā Montreālā. Viņš raksta: „Daudzām Vācijā nozīmīgām mantām te nav nekādas vērtības. Jau pirmajā dienā ierodoties Kanādā vajadzīga tikai nauda, jo jāiegādājas dažādi sīkumi jaunajai dzīvei. Ne katrā darba vietā izmaksā avansus. Dažkārt jau pirmajā nedēļā atbraucējam pašam jāgādā par dzīvokli un pārtiku. Atbraucot te ar dažiem Kanādas dolariem kabatā, ieguvums būs tiešām liels. Ģimenēm ieteicams ņemt līdz visas dzīvei nepieciešamās mantas. Bagāža gan normēta ar 150 kg, bet svaru reti kad pārbauda. Ar mani reizē brauca kāds bijušais koncentrācijas nometņu iemītnieks. Tas ieradās Kanādā ar 18 koferiem, kopsvarā 400 kg."

* * *

No Eslingenas latviešu kolonijas uz Venecuēlu nesen aizbrauca kāds luterāņu mācītājs. Viņš raksta: „Cik man izdevies noskaidrot, Venecuēlā ir iespēja atsevišķu tautību pārstāvjiem dibināt savas kolonijas. To jau esot darījuši itāli, dienvidslavi, ungāri, vācieši un šveicieši. Viņi apstrādā zemi, neaizmirstot savu tēvu valodu un paražas. Ja tādā saimnieciskā kopībā iesaistoties 30 ģimenes, Venecuēlas valdība izsniedzot aizdevumu dzīvā un nedzīvā inventāra iegādei. Aizdevums atmaksājams 50 gados.

Venecuēlā atalgotu darbu var dabūt inženieri, tehniķi, zīmētāji, ledusskapju speciālisti, būvgaldnieki, mūrnieki, krāsotāji, frizieri, drēbnieki, šuvējas, kurpnieki, atslēdznieki un skārdnieki. Zināmas izredzes arī zvejniecībā. Daži latvieši, kas nesen ieradušies Venecuēlā, tikuši pie zemes gabaliņiem. Citiem piedāvā veikaliņi. Te ļoti liela saimnieciskā brīvība."

Rakstītājs neslēpj, ka grūtības ir evaņģēlisko baznīcu kulta piekopšanā. Par klimatu aizbraucēji nesūdzoties, atskaitot baltajiem nepiemērotās joslas.

* * *

„Smags darbs, bet laba izpeļņa." Tā par Austrālijas cukurniedru plantācijās nodarbinātiem latviešiem raksta žurnālists J. Raitums: „Kvinslendas ziemeļos cukurniedru plantācijās strādā ap 500 latviešu. Viņi dzīvo barakās pa 2 vienā istabā. Pie durvīm kokosa palmas un

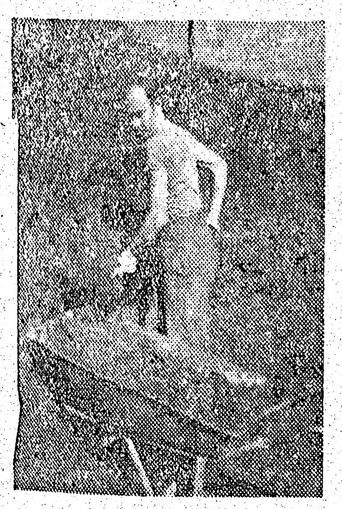

Kleinkecas Ausmas nometnes bij. iemītnieks A. Šulcs ar lāpstu un divriču strādā kādā spirta rūpniecībā Austrālijā.

apelsīnu koki. Darbs sākumā prasa sevišķu piepūli. Pirmajās dienās visiem niedru cirtējiem satūkušas rokas un saskrambātas sejas un pleci, bet peļņa pamatīga — 3 mārciņas dienā (pāri apavu var pirkt par 1 mārc. un uzvalks maksā 5 mārc.). Viņi strādā 2500 km no Bonegillas imigrācijas centra. Uz darba vietu vajadzēja braukt 4 dienas.

30 sievietes, to vidū daudzas latvietes, apmeklē māsu skolu Pertā, Rietumaustrālijā. Mācību laikā viņām piemaksā 2 mārciņas nedēļā. 50 vīrieši ir ceļā uz Dienvidaustrāliju. Tie strādās būvdarbos tuksnesī. Atalgojums būs 12 mārc. nedēļā. Reizi mēnesī viņus ar lidmašīnu aizvedīs „papriecāties" uz Adelaidi.

* * *

„Uz rokām man tagad daudz melnu rētiņu, jo ogļracim rokas pilnīgi nomazgāt nav tik viegli," raksta ledusshokejists Ojārs Ritums, kas jūnijā sāka ogļrača gaitas Ļežas tuvumā, Beļģijā. Viņš pastāsta, ka grūtākais ir pirmais mēnesis, jo pirms darba izsniedz tikai 200 franku. Pirmajā nedēļā algu nemaksā, otrajā nedēļā ir atvilkumi par nepieciešamiem iepirkumiem un tikai pēc tam var sākt domāt par peļņu.

Sportists raksta: „Pastāvīgā darbā vēl neesmu norīkots, bet katru dienu ir savi uzdevumi. Smagākais pārbaudījums bija tad, kad mani iedalīja par palīgu urbējam, kas uz priekšu urbās tikko izspridzinātā ejā. Ar lielu lāpstu izspridzinātos akmeņus vajadzēja mest vagonetē, aizstumt un izkraut. Nebija laika pat elpu atvilkt. Par šo smago darbu var nopelnīt līdz 250 franku dienā (labs uzvalks maksā 1500—2000 fr., vīriešu kurpes 300—700 fr., divritenis 2000 fr., pulksteņi sākot ar 250 fr., sviests 90 fr. kilogramā). Sākumā pamatīgi sāpēja ceļgali un el-

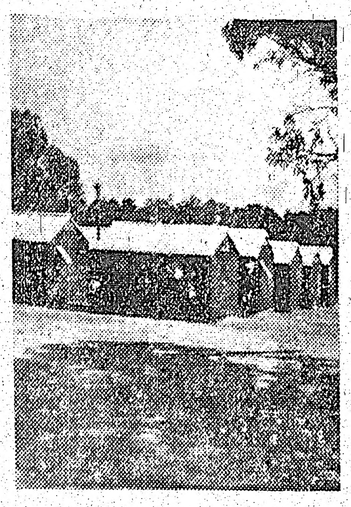

Šādās barakās apmēram 2 nedēļas jādzīvo katram aizbraucējam Austrālijā.

koņi, kas bija atspiesti, lienot pa šaurajām ejām. Tagad zem darba uzvalka pavēlku savus ledushokeja elkoņu aizsargus. Ceru, ka tā būs labāk."

* * *

„Kā ir ar ieceļošanu Čīlē? Tā sākas daudzas man adresētas tautiešu vēstules," no Čīles galvaspilsētas Santiago raksta sportists Edgars Laipenieks. „Un man jāatbild — grūti. Ir tomēr iemesls domāt, ka Čīles imigrācijas lietu kārtošanā turpmāk būs pārmaiņas. Dažiem tautiešiem izbraukšana uz Čīli pagaidām aizkavējusies vienīgi tādēļ, ka čilieši pieprasījuši ziņas par viņu ārisko izcelšanos."

Kāds cits tautietis, kas kārto izceļošanu uz Čīli, stāsta: „Frankfurtē, Frauenlobstr. 33 (jābrauc no stacijas ar ielu dzelzceļu Nr. 1) atrodas Čīles ģenerālkonsuls Camillo Riccio. Tas ir „vēss" kungs. Pie viņa piekļūšana sevišķi grūta un vīzu iegūšanai nepieciešamās anketas tas izsniedz ne labprāt. Visdrošāk ir tad, ja vīzu iegūšanu kārto ne Vācijā, bet kāds paziņa Čīlē. Pagaidām Vācijā vēl nav bijusi Čīles darba vervētāju komisija, kas nesen gan darbojās Austrijā un pieņēma darbā arī dažas latviešu ģimenes."

NYT, N

Cechu sokoli sauc pec Benesa

Lielie čechu sokolu svētki, kuŗos jau dienvidslavu vingrotāji rīkoja krieviem nepatīkamas demonstrācijas, beigušies ar nopietniem incidentiem un apcietināšanām. Kad pēdējā dienā desmitiem tūkstošu sokolu defilēja gar skatītāju tribīnēm, pēkšņi viņu rokās parādījās divi Savienoto Valstu karogi. Pirmajā brīdī visi apmulsa. Bet tad atskanēja skatītāju spontānas gaviles. Sokoli sauca lozungus: „Mūsu zeme ir Masarika republika! Lai dzīvo prezidents Benešs! Bez Beneša nav republikas! Mēs gribam Benešu!"

Kamēr skatītāji jūsmīgi uzgavilēja savai jaunatnei, valdības un goda viesu tribīnē valdija kapa klusums. Pēc parādes liela daļa svētku dalībnieku un sokolu sapulcējās Vaclava laukumā, bet viņus no turienes drīz vien padzina policija. Vairāk nekā 200 personu apcietinātas. Pēc BBC informācijas, apcietinātie otrā dienā atkal atbrīvoti. Čechu komūnistu partijas oficiozā parādījās valsts prezidenta Gotvalda raksts, ka „reakcionārie spēki pūlējušies izjaukt svētkus".

BBC

Katram savas rūpes — arī karaļiem

Pirms 71 gada Anglijas karaliene Viktorija pirmo reizi lietoja savā titulā apzīmējumu „Indijas imperātore". Tagad, pēc neatkarības piešķiršanas Indijai, karalis Džordžs VI ar visu dominiju parlamentu piekrišanu proklamējis, ka turpmāk viņa titulā šis apzīmējums atmetams. Viņš tagad oficiāli saucas tikai: Džordžs VI, no Dieva Žēlastības, Lielbritanijas, Eires un Britu Aizjūras Dominiju Karalis, Ticības Aizstāvis." Dažādos valsts zīmogos un naudas iespiežamās platēs tomēr nebūšot iespējams labojumu tik ātri izdarīt, un, piemēram, uz monētām vēl paaudzēm ilgi būs lasāms apzīmējums „Emp. Ind."

Holandes karaliene Vilhelmine uzskata, ka būtu pareizi sekot Anglijas piemēram Indijas lietā un dot neatkarību Indonēzijai. Uzņemdama Atlantijas chartu nopietni, viņa šinī jautājumā nonākusi domstarpībās ar savu valdību. Pēc informētu aprindu domām, ziņo „Newsweek", tas esot īstais iemesls, kādēļ karaliene nolēmusi atteikties no troņa par labu princesei Julianai. Strādnieku un katoļu partijas koalīcijas valdībai ir cits viedoklis. Katoļi piekrituši liberālākai sociālpolitikai pašā Holandē, un strādnieku partija par to ir ar mieru atbalstīt tradicionālo koloniju politiku, aiz kuŗas stāv svarīgas veikalnieciskas intereses. Karaliene Vilhelmine kara laikā apsolījusi Indonēzijai neatkarību un tādēļ atzinusi par pareizāku atkāpties. Arī Juliana sevišķi neilgojoties pēc troņa, jo arī esot uzskatos modernāka par tagadējo valdību un bez tam monarchijas institūtu uzskatot par novecojušu.

NYT, N

Baktēriju kaŗš būtu vēl briesmīgāks nekā atomu kaŗš

„Ja pagājušā kaŗā tikai vienreiz būtu pielietoti baktēriloģiskie ieroči, tad tagad tos daudzinātu vairāk nekā atombumbu, tāpēc ka šie ieroči ir nesalīdzināmi baigāki," raksta viens no izcilākajiem amerikāņu baktēriologiem Džeroms Feiners laikrakstā „Harpers Magazine" un piebilst, ka nav arī iespējams kādas starptautiskas vienošanās ceļā baktēriloģiskā kaŗa ieroču ražošanu ierobežot. Pietiktu ar duci olu, lai izaudzētu vīrusus visas cilvēces saindēšanai. Pat vissīkākā sabotieŗu laboratorijā var izgatavot visdraus-migākos iznīcināšanas ieročus, par kuŗiem cilvēce vēl zina ļoti maz.

Feiners attēlo baktēriju kaŗa iespējas šādā veidā:

Slimības dīgļu izplatīšana gaisā izrādījusies tik viegli iespējama, ka praktiski visi baktēriloģiskās kaŗa pētīšanas virzieni ieroboežoti uz tādu dīgļu meklēšanu, ko varētu izplatīt gaisā. Kaut arī slimības dīgļu izkaisīšana no lidmašīnām nebūt nav vienkārša, tomēr jāpieņem, ka zinātnieki jau otra pasaules kaŗa laikā atraduši metodes, lai zināmos apgabalos slimības dīgļu mākoņus tā koncentrētu, ka šais apgabalos neglābjami jāseko masu infekcijai.

ASV, Anglijā un Kanādā no 1942. līdz 1946. gadam izpētīti vismaz 13 dažādu slimību dīgļi, lai pārbaudītu viņu lietošanas iespējas baktēriloģiskam kaŗam.

Baktēriju kaŗa „ieroči" sadalīti dažādās grupās atkarībā no tā, vai tie izraisītu sērgas, kas izplatītos tālāk par tiešo uzbrukuma apgabalu, vai arī ierobežotos tikai tai apgabalā, kur baktērijas izkaisītas. Ir jau atrastas baktērijas, ar kuŗām zināmus apgabalus varētu uz ilgāku laiku padarīt cilvēkiem bīstamus un pat nepieejamus. Daži baktēriju kaŗa ieroči vērstos pret cilvēkiem, citi pret mājlopiem vai pret derīgiem augiem, vēl citi iznīcinātu rūpniecībai nepieciešamas izejvielas.

Viens no bīstamākajiem ieročiem izrādījies papagaiļu slimības virus, kuŗš spēj izspiesties cauri pat smalka porcelāna filtram un izraisa straujas slimības epidēmijas starp cilvēkiem un putniem. Ļoti sāpīgās slimības pazīmes parādās tikai 10 dienas pēc infekcijas. No ik pieciem saslimušiem viens mirst, bet pārējiem, kas slimību pārvar, krize ilgst vienu līdz trīs nedēļas. ASV armijas un flotes laboratorijās, kur atrasta metode šī bīstamā dīgļa audzēšanai olās, meklēti arī līdzekļi slimības apkarošanai, taču šie līdzekļi nav sevišķi iedarbīgi.

Cita baktēriju izraisīta slimība ir febris undulans jeb bruceloze, ar ko var saslimt cilvēki un lopi. Cilvēki, kas ar to saslimst, ilgi mokās ar drudzi, bet pēc tam vēl ilgāk nespēj atgūt spēkus. Cilvēki var saslimt arī no saslimušu lopu piena vai saskares ar saslimušiem lopiem. Detrikas laboratorijās izgatavotas ierīces, kas īsā laikā spēj ražot veselas tonnas šīs slimības dīgļu. Pēc eksperimentiem ar dzīvniekiem konstatēts, ka ar vienu gramu brucelozes dīgļu koncentrāta pietiktu 74 milj. cilvēku aplipināšanai, bet ar vienu unci (28 g) varētu saindēt visu cilvēci. Kā militārs ierocis brucelozes dīglis sevišķi piemērots tāpēc, ka slimību var koncentrēt zināmā apgabalā, tātad to var izlietot kā uzbrukumā, tā aizstāvoties, neapdraudot savus pašu kaŗavīrus. Arī aizsargpotes nespēj no slimības pasargāt.

Līdzīgus „panākumus" baktēriloģiskā kaŗā varētu gūt arī ar tularanemijas, mēra un dažu citu slimību dīgļiem, kas visi viegli izplatāmi gaisā un nav apkarojami ar aizsargpotēm.

Blakus šiem slimību dīgļiem, zinātnieki atzinuši, ka baktēriloģiskam kaŗam var noderēt arī botulina jeb desu inde. Tā esot viena no visbīstamākajām indēm, pret ko neviens cilvēks nav immūns. Ja ārstēšanu nesāk nekavējoties, tā parasti iedarbojas nāvīgi. Aplēsts, ka ar 10 gramiem šīs indes pietiktu 100 miljonu cilvēku nonāvēšanai. Ar 500 kg indes pietiktu, lai saindētu pēdējo pilienu ūdens milzīgajos Ņujorkas ūdensvados un rezervuāros, un pat vismodernākās ūdens tīrīšanas ierīces nespētu pasargāt ūdens lietotājus no nāves. Botulina indi varot iegūt visprimitīvākās laboratorijās ar pavisam vienkāršām ierīcēm. Inde arī svaigā gaisā saglabā iedarbības spēku mēnešiem ilgi. Tā atzīta par vienu no piemērotākiem līdzekļiem zināmu apgabalu saindēšanai.

Īpašā katēgorijā vēl ietilpst līdzekļi augu saindēšanai vai iznīcināšanai. Ar parasto augu slimību dīgļu koncentrātiem var iznīcināt rīsa, miežu, maisa, rudzu un kviešu laukus. Ar ķīmiskiem līdzekļiem var iznīcināt kartupeļu laukus, tāpat arī augļu dārzus. Zināmas vielas, ko var izsmidzināt no lidmašīnām, iznīcina dēstus un saindē zemi tā, ka arī otrreizēja sēšana nespēj tai gadā ražu saglābt.

Visus šos baktēriloģiskā kaŗa līdzekļus var izgatavot bez sevišķi sarežģītām tehniskām ierīcēm un bez liela personāla. Pāris baktēriologu, kas darbojas naminā, kas no ārpuses atgādina garāžu vai noliktavu, var saražot slimības dīgļu koncentrātus visas pasaules noindēšanai. Tāpēc arī baktēriloģiskā kaŗa ieročus, pat gribot, nevarētu paklaut internacionālai kontrolei, kā to gribētu darīt ar atomieročiem, kuŗu izgatavošanai vajadzīgas milzu fabrikas. Raksta autors domā, ka baktēriloģija var izvērsties par visbīstamāko cilvēces postu.

S L

Kā bavārieši grib tikt vaļā no DP

Tieši Bavārijā dzīvojošiem DP piešķirt priekšrocības izceļošanai uz ASV un pārējos telpu ziņā saspiest ciešāk — ir divas no prasībām, kādas izteikusi Bavārijas valdība iesniegumā militārajai valdībai. Pārējās prasības ir: retāk apdzīvoto un tukšo kazarmju nodošana Bavārijas valdības rīcībā, un franču joslas atvēršana bēgļiem. Šādā kārtā Bavārijas valdība cerot tikt galā ar akūto bēgļu problēmu. Bēgļi joprojām turpinot ieplūst no Vācijas padomju joslas, Čechoslovakijas un Dienvidaustrumeiropas valstīm un tiem esot jādod patvēruma tiesības. Tas radot kritisku situāciju, jo pierobežas nometnes esot pārpildītas un draudot sērgu izcelšanās.

Šinī jautājumā Bavārijas valdība jau aprīlī iesniegusi memorandu militārajai valdībai, paskaidroja iekšlietu ministrs. Bet pēc tam stāvoklis esot katastrofiski pasliktinājies. Kopš jūnija beigām no Čechoslovakijas pārnākošo bēgļu skaits sasniedzot 600 personu dienā, bez tam no citām valstīm Eiropas dienvidaustrumos ieplūstot ap 80 bēgļu dienā. Bavārijas militārgubernātors van Vagoners esot apsolījis Bavārijas valdības centienus atbalstīt.

S L

Staļina plāni trešajam pasaules kaŗam

Padomju Savienībai lielākas bažas par naftu neka par atombumbu

Padomju Savienība ir vienīgā valsts pasaulē, kas hermētiski noslēgusi savas valsts robežas un ar vislielāko uzmanību sarga savus patiesos apstākļus. Tomēr dzelzs priekškars nevar noslēpt visu. Kā amerikāņu un angļu laikraksti ziņo, pēdējā laikā no sarkanarmijas rindām dezertē aizvien lielāks skaits karavīru, kuŗu vidū atrodas pat augsti padomju ģenerāļi. Pamatojoties uz viņu liecībām, Šveices nedēļas laikraksts „Die Tat" publicējis rakstu par Staļina plāniem trešajam pasaules kaŗam.

Padomju ģenerāļi domā, ka „aukstais" kaŗš Maskavas un rietumu starpā tuvojas noslēgumam. Nesenais apvērsums Čechoslovakijā esot uzskatāms par pirmo soli militārai akcijai. Līdz otram pasaules kaŗam Padomju Savienība balstījusies uz defensīvo stratēģiju. No piedzīvojumiem krievi mācījušies, ka uzbrucēja pusē ir daudzas priekšrocības, kāpēc paši nolēmuši dot pirmo triecienu, ja saspīlējums būtu atrisināms vienīgi ar kaŗu.

Staļins un politbirojs pagaidām nevēlas kaŗu, jo sagatavošanās izšķirējam triecienam būs nebeigta tikai 1952. g. Tai pašā laikā Kremļa vareņie pārliecināti, ka jauns kaŗš neizbēgams. Padomju ģenerālštābs nākamo ciņu iecerējis trīs fazēs. Pirmajā fazē sarkanarmija paredzējusi okupēt visu Rietumeiropu. Maskava tic, ka šai akcijai pilnīgi pietiekami pašreizējie kaŗaspēka kontingenti. Operācijas ilgtu tikai trīs nedēļas.

Otrā fazē ietilptu ātrs trieciens pret Spāniju un eventuāla Ziemeļafrikas iekarošana, lai iegūtu rietumu sabiedroto galvenās bāzes. Reizē ar operāciju pret Ibērijas pussalu, otrs ofensīvas kilis triektos caur Irānu uz Suecas kanāli. Spānijas okupēšana, pēc Maskavas domām, neprasītu pārāk lielas pūles. Izplatņu lēcēju vienības, spāņu republikāņu atbalstītas, viegli tiktu gala ar Franko. Pretēji līdzšinējam uzskatam, operācijas pret Turciju nav paredzētas, jo Vidusjūru varētu izslēt, ja krievu rokās būtu Gibraltārs un Suecas kanālis. Turcijas okupēšana atlikta uz vēlāku laiku, ja „nevarētu vienoties" sarunu ceļā. Šo abu fazu beigās ietilpst rūpīga Eiropas piekrastes sargāšana pret Angliju. Tā prasītu 100 diviziju, pie kam 50 komplektētos no Čechoslovākijas, Bulgārijas un Dienvidslavijas.

Tad sekotu kaŗa trešā fazē resp. galvenais trieciens pret Tālajiem austrumiem. Pēc sarkanarmijas plāniem, Ķīna būtu svarīgākais ciņu lauks. Krieviem kopā ar turienes komūnistiem būtu 300 diviziju. Padomju stratēģi domā, ka kaŗš Ķīnā ilgtu mazākais 2 gadi. Kad tagadējā Čangkaišeka valsts būtu iekarota, krievi mēģinātu līgt kompromisa mieru ar Savienotajām Valstīm, sadalot visu pasauli divi daļās: Eiropa (bez Lielbritanijas), Tuvie un Vidējie austrumi, Ziemeļafrika un Ķīna nonāktu Padomju Savienības noteikšanā, kamēr Indija, Indonēzija, Lielbritanija ar kolonijām un Japāna būtu pakļauta ASV.

Padomju slepenais dienests un neskaitāmi spiegi drudžaini pūlas uzzināt visu, kas notiek atompētniecības laukā. Maskavā esot zināms, ka amerikāņi savās bāzēs, kas atrodas ap Padomju Savienību, izbūvējuši veselu radara tīklu, lai jau prickšlaicīgi varētu konstatēt atombumbu uzbrukumus un iznīcināt eventuālus šo ieroču krājumus. Speciālisti pārliecināti, ka paies vēl labs laiks, ieskām krievi varēs ražot atombumbas sērijas. Bet nav šaubu par to, ka Maskavai ir lieli krājumi tā saucamo V ieroču.

Vislielākās cerības Maskava tomēr liekot uz savas armijas stiprumu. Lai gan precīzi skaitļi zināmi tikai štābiem, speciālisti domā, ka krieviem jau tagad ir 30 izplētņu lecēju divizijas, 20 tanku divizijas, 40 kājnieku divizijas, no kuŗām 25 motorizētas, 13 kavalērijas divizijas (8 motorizētas) un 15 artilērijas divizijas (10 motorizētas). Lai pasargātu kaŗa rūpniecību no atombumbu uzbrukumiem, lielam vairumam fabriku ir divas līdz trīs nodaļas citās plašās valsts malās, kas var darboties pilnīgi patstāvīgi. Galvenās krievu rūpes ir nevis atombumba, bet gan nafta resp. benzīns. Ja amerikāņiem izdotos iznīcināt Baku un Rūmanijas naftas avotus, Padomju Savienība piedzīvotu neaplēsamas grūtības.

Somu komūnisti „sastrādātos" par iekšlietu ministra posteni

Vairāki Helsinku laikraksti ziņo, ka valdības sastādīšana radot nevarojamas grūtības un nevarot zināt, kad jaunais kabinets būs nomanīts. Somu komūnistu partijas līdere un iekšlietu ministra Leino sieva Hertta Kūsinene-Leino preses pārstāvjiem paskaidrojusi, ka arī komūnistu partija būtu ar mieru piedalīties valdībā, ja tai dotu ministru prezidenta un iekšlietu ministra posteni. Otrs komūnistu prickšnoteikums ir konservatīvo atstāšana ārpus kabineta. Sociāldemokratu pārstāvis savukārt izteicies, ka „demokratu ligai" resp. komūnistiem nebūtu nekādu tiesību prasīt abus svarīgākos postenus valdībā. Vēlēšanas esot kritis pārdijušas, kam tauta dāvājusi savu uzticību.

Krievu preses visi laiki kliedzieni un likās nemaz nepietiekami par Somiju. Tagad Komsomoļskaja Pravda raksta, ka „demokratu ligai" vēlēšanas zaudējusi tikai tāpēc, ka „zaļpīgu lietu nodevis sociāldem. labais novirziens un citas partijas lietojušas šantažu un apmelošanu".

BBC

Lidmašīnas no ūdens

JAUNS ANGĻU TECHNIKAS SASNIEGUMS

Pēc ilgiem mēģinājumiem angļu konstruktoram Hīnenam (Heenan) beidzot izdevies veikt sensācionālu pasākumu avlācijā: uzbūvēt jauna tipa lidmašīnu no magnija. Izgudrojumā apvienotas divas jaunas lietas: reālizēti jauni konstrukcijas principi un izlietots jauns materiāls. Magnijs ir viens no visvieglākajiem metalliem, un līdz šim lidaparātu būvē to neizlietoja daudzu un dažādu iemeslu dēļ. Tā galvenais konkurents vēl vienmēr ir alumīnijs, kas, lai gan arī viegls, ir daudz dārgāks par magniju. Jauno lidmašīnu būve jau rit pilnā gaitā, un fabrika saņēmusi arī ārzemju pasūtinājumus. Magniju iegūst no jūras ūdens, kas satur lielus daudzumus magnija sāļu. No jūras ūdens vispirms nošķir šos sāļus un tad, tos sadalot ar elektrību, iegūst balto metallu, kas gandrīz divas reizes vieglāks par alumīniju. Šīs magnija iegūšanas metodes izstrādāja jau pēdējā kara laikā, kad tā saražoto magniju izlietoja degbumbu un gaismas bumbu gatavošanai. Katrā kubikjūdzē jūras ūdens ir 4 milj. tonnas magnija, tā ka par materiāla trūkumu nav nekāda bēda.

Jaunā lidmašīna saucas „Satellite", un tai daudzas izcilas priekšrocības. Pirmkārt, materiāla viegluma dēļ tā ar to pašu degvielu paterīņu spēj nolidot lielāku gabalu nekā smagās mašīnas. Pagaidām būvē divus maza tipa modeļus, no kuriem mazākais, būvēts 5 pasažieriem, maksā 2500, bet lielākais 3500 mārc. No magnija varētu būvēt arī lielās satiksmes lidmašīnas, un šai virzienā jau notiek projektēšana. Ja to reālizēs, ir iespējams, ka lidošanas maksa stipri pazemināsies, jo jaunās mašīnas ar tiem pašiem izdevumiem spēs pārvadāt divreiz vairāk kravas. Ir domāts arī par šā tipa militāro lidaparātu konstruēšanu; izrādās, ka pret aizdegšanos magnijs nemaz nav tik bīstams, kā to parasti domā. Pēta arī jaunus, vieglus magnija kausējumus ar citiem metalliem.

Satelīts ir sensācija nevien no materiāla, bet arī konstrukcijas viedokļa. Motors novietots aiz kabīnes un propellers ir astē. Līdz ar to kabīnē sēdošie pasargāti no lielā trokšņa. Pilnīgi jauna ir arī plākšņu un vadāmieriču uzbūve, kas stipri vienkāršota; agrāko 3000 sīkdaļu zīmējumu vietā vairs ir tikai 150. Motors tā iebūvēts, ka viegli sasniedzams pārbaudēm. Angļu aviācijas lietpratēji pārliecināti, ka Satelīts drīz iekaros pirmo vietu mazo lidmašīnu klasē — sava lētuma, ekonomiskuma un vienkāršas vadīšanas dēļ. Bez tam ir ļoti svarīgi ka jaunō mašīnu ražošanai nepieciešamais materiāls nav jāved no tālām zemēm, bet pietiek ielaist jūrā cauruli, kas magnija fabrikai piegādā ūdeni. Tam sevišķi liela nozīme kara laikā, kad kuģu ceļi apdraudēti.

Mančesterā, jūnijā.

Dr. —ns.

Labas un treknas ganības

KĀ FEĻETONISTS DRŪMAIS ANGLIJĀ GRIB NOPELNĪT STAĻINA PRĒMIJU

Ja es dzīvotu padomju Latvijā, man tur būtu labas un treknas ganības; es nodarbotos ar žurnālistiku, pievēršoties veselīgai kritikai, ko ieturētu sociālistiskā reālisma garā un īsā laikā nopelnītu Staļina prēmiju. Iespējams, ka vēl īsākā laikā es iegūtu arī brīvu ceļojumu uz Sibiriju — iepriekš tas nav nosakāms. Katrā ziņā tukšā es nepaliktu: sociālistiskais reālisms tam ir drošākā garantija.

Nesen Rīgas radiofons nostrostēja divus traktoristus, kas Maltas pagastā izdarījuši „rupju agrotechnikas pārkāpumu" — aparuši jau sagatavotu un apsētu lauku. Šis nepamatotais radio komitejas uzbrukums centīgiem traktoristiem pamudinātu mani viņus aizstāvēt. Es padomju presē rakstītu:

„Kas noticis, biedri? Traktoristi aparuši jau apsētu lauku? Cepures nost sociālistiskā darba varoņu priekšā! Vai kāds ir padomājis, ka šie traktoristi aparuši visus plānā paredzētus kolchoza laukus un tādā kārtā plānu izpildījuši? Vai kāds ir padomājis, ka šie traktoristi parakstījuši sociālistiskās saistības rakstu, solīdamies partijai un valdībai plānu pārsniegt? Kā tas būtu izdarāms, ja visa plānā paredzētā platība ir jau aparta? Vai būtu jāatmet ar roku sociālistiskām saistībām? Tas nedrīkstēja notikt! Nevaldāma darba entuziasma dzīti, traktoristi likās virsū jau apsētam laukam un to arī apara, tā plānu pārsniegdami. Sociālistiskās saistības ir izpildītas! Jādomā, ka kolchozniekl aparto lauku arī apsēja pa otram lāgam un tas, savukārt, nav nekas cits, kā sējas plāna pārsniegšana. Padomju sabiedrība var būt lepna uz šiem traktoristiem, kas vienā rāvienā pabīdījuši uz augšu divus plānus. Slava padomju traktoristiem — sociālistisko lauku varoņiem!"

Tādā garā ieturētam rakstam nav ne mazākas vainas, un to es publicētu „Cīņā". Bet ko raksta šis laikraksts? 41. numurā tas nokritizē padomju Latvijas sociālistiskos uzņēmumus, kur patiesībā tiem pienāktos uzslava. „Cīņa" pārmet republikas rūpnīcām, ka tās nemaz neražo putu karotes, veļas mazgājamās mašīnas, primusus un termosus. Daudz trūkumu cimdu, apročų pogu, bikšturu, zekturu, koferu un lietussargu ražošanā. — Vai tā vajadzētu rakstīt? Kur te sociālistiskais reālisms? Būtu jāraksta tā:

„Padomju Latvijas rūpnīcas apbrīnojami ātrā tempā sasniedz pārējo brālīgo republiku produkcijas līmeni. Nemaz vairs neražo putu karotes, veļas mazgājamās mašīnas, termosus un citus kapitālistiskās virtuves piederumus. Novēroti iepriecinoši trūkumi bikšturu, zekturu, koferu un lietussargu ražošanā. Ikvienam apzinīgam padomju pilsonim par to jāpriecājas. Ko iesāktu padomju cilvēks ar putu karoti? Mušu sišanai tā maz piemērota, blakšu nospiešanai daudz labāk izlīdzēties ar pirkstu. Ko iesāktu ar veļas mazgājamām mašīnām? Pat ar bagātu fantaziju apveltītais padomju cilvēks nevarētu iedomāties, kā izskatītos tās skrandas, ko viņš izvilktu no tādas mašīnas, ja riskētu tur iebāzt savu kreklu. Vajadzība pēc bikš- un zekturiem rodas tikai tad, kad tiem ir ko turēt. Bet tad padomju cilvēks ļoti labi iztiek ar aukliņu. Kas attiecas uz lietussargiem un koferiem, tad par tādām mantām padomju cilvēkam varētu nākt tikai sociālistiski smiekli. Padomju cilvēks savas laicīgās mantas parasti samet kastē vai maisā un jūtas vienmēr ceļošanas kārtībā. Padomju cilvēka dzimtene ir plaša: šodien šis cilvēks atpūšas Krimas sanatorijā bet rīt viņš jau kaut kur aiz polārloka plēš sasalušu zemi. Vai lietus līst, vai saule silda — padomju cilvēks arvien priecīgs dodas pretim gaišai nākotnei. Lietussargs un koferis viņu šinī gājienā traucētu. Ir gan vajadzīgi tanki, lielgabali un lidmašīnas. Tāpēc nost ar putu karotēm un veļas mašīnām! Nost ar koferiem un lietussargiem! Lai dzīvo varenā bij. sarkanā armija — progresīvas cilvēces avangards!"

Šādā stilā ieturētam rakstam un tā autoram būtu lieliski panākumi, jo tā reālisms ir pirmā vietā. Jābrīnās, ka „Cīņa" to neprot un tās 46. numurs izgāž žulti par kārtību kafejnīcā Rīgā, Kr. Barona ielā 31, kur apmeklētājiem uzspiežot kopā ar maizītēm dzert tasi kakao, pretējā gadījumā nedodot neko. „Apmeklētājiem liekas", raksta „Cīņa", „ka viņi paši var izvēlēties, ko dzert: tēju, kafiju vai kakao."

Šis raksts no sākuma līdz galam ir nepārtraukta literāra kaitniecība. Skaidrs, ka būtu jāraksta tā:

„Neapzinīgi pilsoņi iedomājas, ka viņi paši prot izvēlēties, ko dzert: tēju, kafiju vai kakao. Viņiem liekas, ka viņi paši var arī izvēlēties, kā dzert: ar maizītem vai bez maizītēm. Bet viņiem būtu jāzin, ka gribēšana un varēšana ir divi jēdzieni, kas stāv patālu viens no otra. Ikvienam apzinīgam padomju pilsonim, ja viņam pasniedz kakao, jāpateicas partijai un valdībai un jādzer kakao. Ikvienam apzinīgam padomju pilsonim, ja viņam pasniedz tēju, jāpateicas partijai un valdībai un jādzer tēja. Ikvienam apzinīgam padomju pilsonim, ja viņam pasniedz kafiju, jāpateicas partijai un valdībai un jādzer kafija. Ikvienam apzinīgam padomju pilsonim, ja viņam nedod ne kakao, ne tēju, ne kafiju, jāpateicas partijai un valdībai un nav jādzer nekas. Nav jādod vaļa izvirtušai fantazijai un gribēšanai. Partija labāk zin, kas padomju pilsonim vajadzīgs. Nāvi Volstrita gangsteriem!"

Lūk tāds raksts būtu tiešām vērtīgs kā satura, tā ideoloģijas ziņā. Šinī virzienā „Cīņa" atpalicis. Gaišu liecinājumu par to atrodam tajā pašā numurā, kas nolej piki un zēveli arī pār VEF'a elektrisko spuldžu cecha vadītāja galvu. Izrādās, ka ieskrūvējot patronā VEFā pagatavotās spuldzes izjūk gabalos. Tā rakstot neviens un nekad Staļina prēmiju nesaņems. Es rakstītu tā:

„Pēdējā laikā VEF pagatavo ļoti interesantas spuldzītes: ieskrūvējot patronā tās izjūk kā ziepju burbulis. Dzīve ar katru dienu visādi kļūst labāka un jautrāka. Spuldzes, kas izjūk patronā ieskrūvējot, piešķir dzīvei vēl lielāku jautrību."

Augusts Brocis

Kaut kas no kādas dzīves

(Pirmpublicējums, ieraksts A. Z. kundzes albumā)

Ko lai rakstu, ko lai saku?
Pašam man jau nav nekā?
Tikai mirkli laimei blakus
Sajūtos kā pasakā.

Tas bij reiz... Kā vēja pūsma
Ira pieneņziedu zelts —
Vēl tik sirdī senā jūsma
Iezogas kā sapnis velts.

Nebij daudz tur gaišu dienu,
Nebij ziedu reibums salds —
Viss, kas bija, kā arvienu,
Tikai vientulības malds.

Velti rokas kausu tvēra,
To līdz malām pilnu liet —
Ziedu roze neatvēra,
Vajadzēja projām iet . . .

Ko lai rakstu, ja viss pāri,
Pārāk liels ja ēnu slogs —
Varbūt reiz pret pavasari
Atkal atvērsies mans logs.

Carnikavas mežniecībā, 1941. g. aprilī.

Cēls darbs

Latvijas Sarkanais Krusts Beļģijā mūs lūdz iespiest šādu paziņojumu:

„Pastā no Vācijas katru dienu ir pateicības vēstules Latvijas Sarkanajam Krustam Beļģijā. Tautieši pateicas par dāvanu sainīšiem no ASV. LSK Beļģijā aizrāda, ka tas šajā palīdzības akcijā bijis tikai starpnieks, palīdzot ievākt to tautiešu vārdus un adreses, kuriem pabalsts visvairāk vajadzīgs. Tas, kuram pateicība pienākas, visu laiku gribēja palikt nezināms un tikai tagad ar viņa atļauju drīkstam izpaust šo vārdu. Tas ir ASV latviešu mācītājs K. Purgailis. Izmantodams savus plašos sakarus ar daudzām ASV baptistu draudzēm un organizācijām, viens pats strādādams lielo darbu, kas saistīts ar tik plašu palīdzības noorganizēšanu, mācītājs K. Purgailis ir spilgts piemērs tam, ko spēj viens cilvēks, ja vien tas, kristīgas līdzcietības iedvesmots, netaupa spēkus un pūles savu līdzcilvēku labā. Runādams par latviešu lielo nelaimi aizokeana radiofonos, referātos un rakstīdams par to laikrakstos, viņš panācis tagad sasniegto.

Tūkstošiem vērtīgie CARE pārtiku un tekstiliju saiņi un citi sūtījumi tagad atrod ceļu uz latviešu nometnēm Vācijā un Austrijā, iepriecinot lielos un mazos. Dažus saiņus sūta Amerikas dienvidu baptistu konvencija Ričmondā, citus dažādas baptistu draudzes vai draudžu locekļi un humānitāras organizācijas, bet darba ierosinātājs un gādātājs bijis mūsu tautietis K. Purgailis. Savā lielajā, klusajā darbā tas grib būt vienīgi Dieva pazemīgais kalps.

Mēs pateicamies Dievam par latviešu bēgļiem sniegto palīdzību, mēs noliecam galvu cilvēka priekšā, kas ir ierocis Visuvarenā rokās."

Ģirts Salnais

VĪRI

STĀSTS

(14. turpinājums)

„Gluži tā kā šo glāzi. Gluži tā," sprēgāja sausi, cieti vārdi. „Tu izdzēri viņu, kaut tev riebās. Un tagad — tagad tu kļūsti mierīgs. Un . . . vai tu nejūti? Tavos locekļos sāk kustēties karstas strāvas," runātājs lunkani pieliecās pie Kārļa, pirmo reizi šovakar sarunas laikā ieskanoties priekam: „Tagad tavs skats spīd kā tērauda durklis. Ja vajadzētu, tu mani varētu nogalināt. Lūk, lūk!" viņš līgsmi atrāva atpakaļ ķermeni kā klaunīgs kipars. „Tas, lūk, ir vajadzīgs. Dažus rūda ciets labs dzēriens, daži kļūst stipri, jūtot tuvumā asinis. Vienalga, — bet tas ir vajadzīgs. Gluži tāpat tu sākumā ar mokām norij visus mietpilsoniskās morāles smalkumus. Ar riebumu. Bet pēc tam — pēc tam tu stāvi pāri visam. Tīrām smadzenēm, stiprs savā jaunā pasaulē, kas tev jāuzceļ. Tevi nekas cits vairs nesaista. Gadu tūkstošus tu aizmet nebūtībā kā nevajadzīgas skrandas. Viņu vienkārši nav. Viņi nav bijuši. Tu esi visu saārdījis. Tu sāc no gala skaitīt dienas un gadus, un katru, kas nav spējīgs domāt kā tu, iznīcini," vīriņš ielēja konjaku un vienā sviedienā iemeta rīklē. „Ā . . . Dzēriens, dzēriens — padzēriens!" viņš ar labpatiku nošņaukājās, noklakšķinādams mēli

Kārlim kaut kas traucēja pieņemt šīs domas. Varbūt tas bija stiprais dzēriens, kas viņā modināja neskaidras nojautas un neuzticību pret visu, varbūt tie bija pārāk nēķšņi gadījušies asie sarežģījumi ģimenē, ar kuriem viņš nevarēja tikt galā aukstu prātu, bet viņam gribējās pierādīt savam draugam un skolotājam, ka dzīve nemaz nav tik vienkārša pasaulē sasviestu lietu kaudze.

„Tomēr tas ir tavs paša brālis, daļa tavu asinu, ar ko tev pretoškīgi jāsaduras," viņš pabailīgi ierunājās. „Tas it tavs paša tēvs, kam tu vairs rokās neiespiedīsi bībeles vietā citu grāmatu vai galvā citu Dievu."

„Tā?" draugs, nīgri iesmiedamies, sašūpojās uz vienu un otru pusi.

„Tu, Kandi, pārāk vienkārši visu iztirzā," Kārlis nedroši piebilda.

„Vienkārši?" smējās mazais. „Ar Dieviem patiesi var tikt galā pavisam vienkārši. Iespied tādiem viriem galvā svinu. Saproti? — Vai pret to viņa Dievs var ko darīt? Padomā, tu, nelaimes putns! — viņš nomirst ar visu savu Dievu, dabūjis galvā trīs, četri milimetri svina! Lūk, tavas jaunās ticības apliecinājums — matērijas varenība!"

„Tu runā par kaut ko citu!" Kārlim likās viņa vārdi tukša plātīšanās.

„Nē, es runāju skaidri. Tev jāuzvar, jāpieliec, vai jāiznīcina! Mums nav ne tēvu, ne brāļu, ne bērnu. Ir tikai mēs vai citi, un katrs cits ir mūsu nāvīgs ienaidnieks. Mēs nepazīstam novirzienus. Ja tu neesi ar mani, tad man tu vari būt vienaldzīgs tikai tad, kad esi iznīcināts."

Kārlis ieskatījās sarunu biedra sejā, kas viņam šķita šai brīdī pārvērtusies akmenī, blāvās acis likās mirušas, un viņam kļuva bīstami.

„Kandi, tu esi traks!" viņš neapņēmīgi čukstēja. „Es nevaru tādas lietas . . ."

„Traks? Tu saki es esmu traks. Bet es saku," viņš ielika turpmākos vārdos visu nicināšanu, kas bija viņa domās, lai satriektu pēdējās pārliecības paliekas, kas vēl bija palikušas viņa klausītājā. „Patiesi, cik tas ir skaisti," viņš zobojās, „Tev gribas reiz būt kungam. Tev gribas dzīvot pilnu dzīvi. Bet kam par to jāmaksā? Tu gribētu, lai es samaksāju. Nē, kungi! Es neesmu traks. Es būšu traks tai brīdī, kad uztiešos šādiem glēvuļiem, kas veikli grib nokrejot mana darba augļus. Vācies!" viņš pēkšņi uzkliedza negantā niknumā.

„Ko?" Kārlis pārbijies atzvēlās sēdēklī.

„Vācies!" mazais vīriņš atkārtoja. „Un zini — kas nav ar mani, tas ir pret mani."

„Pagaidi, ko tu gribi no manis?" puisim bija kaut kas mitrs un vēss apklājis pieri.

„Nekā," otrs atcirta. „Man nav jāgrib. Projām!"

Kandis Urka nežēlīgā mierā rādīja ar izstieptu roku uz durvīm. „Tev ir jāgrib!"

Kārlim pēkšņi kaut kas krūtīs iekvēlojās. Viņam nez kāpēc radās nevaldāma vēlēšanās mesties virsū mazajam velnam, samīcīt, saliekt, izsviest viņu pa logu. Viņš strauji pietrūkās augšā un neapzinīgā kustībā saliecās uz priekšu, bet mazais pielēca viņam klāt.

„Kāpēc tu vēl neesi izdarījis, ko tev liku? Tu, iemīlējies nelga," viņš smiedams sauca. „Es ziņu visu. Kāpēc tu saudzē Vileru sievas? Kāpēc tu atstāj mūsu ienaidniekiem vairāk, kā tiem pienākas?"

Kārli šie vārdi pārsteidza kā neatvairāmi sitieni, un viņš tikpat ātri kā aizrāvies bezjēdzīgā naidā sašuka vārgā gļēvumā.

„Es . . ." viņš stostījās. „Arvien vēl trūkst pārbaudītu ziņu, ka Elzas virs būtu . . ."

„Nekas nav jāpārbauda! Pietiek ar aizdomām. Pārbaudīt nozīmē zaudēt laiku. Vai tu esi izkratījis viņu mājas, viņu sienu kaudzes? Ja tur neslēpjas cilvēki, tad tur būs paslēpts cits, kas mums noderīgs. Kāpēc viņām atstāta labība?"

„Es izkratīšu . . . Beidz," Kārlis noslīga atpakaļ krēslā.

„Izkratīsi? . . . Tu tēlo lāgā puisi un gaidi, kad sievietes laus izkratīt brunčus. Tas ir tas. Es zinu visu. tu, pērkamā buržuju apkakles uts. Bet — ievēro — tādus nospiež ar īkšķa galu . . . Nu," viņš pēkšņi nomierinājies atkāpās, un viņa balss atkal skanēja vienaldzīgā vienmuībā: „Gādā, lai rītu būtu atpakaļ zirgs. Ja nē — es likšu tev pašam paņemt miličus un arestēt Evaldu."

„Nē!" Kārlis izbijies saķēra galvu.

„Nav nekādu nē. Par zirgu zādzību. Saprati?"

Kārlis drūmi kodīja apakšlūpu. Viņa skatiens vienmērīgi klīda apkārt.

„Aizdod man vienu no saviem zirgiem?"

„Un tad?"

„Mēģināšu vēl šonakt atgūt no Evalda Kripšķi."

„Bet ja neatgūsi?" otrs sminēja uzvarētāja smīnu.

„Tad . . . Tu jau pats teici," Kārlis nevarīgi izdvesa.

„Tad tu viņu brīdināsi. Ja?"

„Nedomāju . . ."

„Bet ja tu viņu brīdināsi, tad viņa vietā ceļosi ar miličiem un tev pie sāniem vairs nebūs ieroča . . ." Kandis Urka jautrī pasmējās. „Tā ja. Iedzer!"

(Turpinājums sekos)

Divi latviešu literāti uz Bolīvijas kristīgo brālību

PAR VIENA GADA DARBU VIŅI NEKĀDU ATLĪDZĪBU NAUDĀ NESAŅEMS

Ar lidmašīnu uz Paragvaju drīzumā dosies divi Eslingenas latvieši ar ģimenēm. Viens no tiem ir rakstnieks Arvids Tālivaldis Dangavs, otrs žurnālists Arnis Akmentiņš. Abi stājušies līgumsaistībās uz vienu gadu ar „Sociedad Fraternal Hutteriana". Šī organizācija ir īpatnēja kristīgo brālība ar savu koloniju, kas atrodas savannu vidū 4 diennakšu braucienā no Asunsionas. Par darbu kolonijā nekāda atlīdzība naudā nav paredzēta. Pēc viena gada abi latvieši varēs izvēlēties, palikt brālībā, vai izvēlēties citu dzīves vietu. Viens no izšķirīgākiem faktoriem bijis apstāklis, ka uz brālību varot izceļot reizē ar ģimenēm.

Vai latviešu lasītāji Arvida Tālivalža Dangava vārdu vispār dzirdējuši? Varbūt kāds atcerēsies kaut kur iespiesto humoresku „Miega pūznis", varbūt arī kādu „Sauksmē" publicētu stāstu? Tomēr šī maz pazīstamā autora romantiskā drāma „Mežinieki" 1937/38. gadā Latvju drāmas ansamblī uzvesta veselu sezonu. Latvju rakstu un mākslas kameras izsludinātā sacensībā operas libretam 1940. gadā Dangavs ieguva 1. godalgu 50 iesūtītu darbu vidū. Librets saucas „Kuršu teika". 1940. gadā Jelgavas teātrī bija repertuārā uzņemta viņa drāma „Vilkaču dziesma". Autors domā, ka šīs drāmas sižets šodien ieguvis aktuālitātes nozīmi, jo darbība notiek Kanādas ziemeļu sniegos un ledū, kur divi vīri cīnās eksistences un sievietes dēļ.

Līdzīgu neveiksmi, kā ar „Vilkaču dziesmu", Dangavs piedzīvojis ar 2 darbiem, kas abi 1944. gadā bijuši nodoti iespiešanai, bet nav varējuši atklātībā parādīties: „Grāmatu draugā" apgādā vajadzējis iznākt jaunatnes romānam „Jaunie strauti" ar S. Vidberga illustrācijām, bet otrs darbs par Latvijas dabu un putniem — „Dabas dziesminieki" — atradies Kadiļa apgāda īpašumā.

No Dangava ir tāds iespaids, it kā šis četrdesmit gadus vecais jauneklis savu dzīvi skaita tikai iesākumā. Pagātnes mānīgiem gadiem viņš pieskaita darbu teātŗa skolā, kur kļuvis par delartiskās komēdijas draugu. Viņš lasa septiņās valodās un sevišķos draugos ir ar Sarlu de Hostēru; pēdējā „Jēra maiguma stāstā" sevišķi labi lasoties, ja māias neesot nekā ēdama. Tāpat tuvi Pols Skarrons un Roterdamas Erasms — pirmais sevišķi iepatīcies ar „Smieklu komēdiju", kamēr otru tuvinājusi tā „Slava muļķībai".

Vai tā nav dīvaina īsbiografija? Cik bieži mums iznāk jautāt: kāpēc cilvēki pēc daudz cilvēka personības vienreizību iztekt darbos nav briesmīgākā mocība zemes virsū?

Dangavam ir savs nosapņots mērķis. Viņš savās nojautās aiz gadu mijas kalniem redzējis pienākam Lielās karašas stundu; sapnī parādījusies milzīga karaša, izcepta zem klajas dzimtenes debess no visiem dzirnavmiltiem vienā pašā cepienā.

„Savu bērnību esmu pavadījis Strenčos", stāsta Arnis Akmentiņš. „Blakus mana tēva mājām atradās trako nams, un ja skaidri nezinātu, ka vācieši šos nelaimīgos iznīcināja, es domātu, ka viņi evakuēti uz dažām pagaidu galvas pilsētām.

Mana māte, kas piedzimusi Rencēnos, kādas nelaimīgas sagadīšanās dēļ pašreiz skaitās holandiete no Roterdamas; tēvs, tālbraucēja kuģa kapteinis, šī paša iemesla dēļ, nekad nav jūru redzējis. Varbūt, tieši šo apstākļu dēļ mani pie melošanas izdevās ātrāk pieradināt kā pārējos DP. Augstāko slīpējumu guvu skrīningos, kuŗos Itālijā vien sabiju 33 reizes. Šodien pie labākās gribas nevaru vairs atšķirt iedomu no īstenības un melus no patiesības, ar ko esmu gaužām apmierināts.

Dzīve, manuprāt, uzlūkojama par dažādu atgadījumu jocīgu savārstījumu, kur no visa tā, ko esam vēlējušies, piepildās ne vairāk par 10 proc. Dzīve tomēr man sagādā prieku. Labprāt lasu latviešu rakstnieka Ačuka darbus un amerikāni Marku Tvenu. Bet par visiem vairāk esmu iecienījis krievu autoru Visarionoviču, jo pēdējais mani melošanā sit pušu. Mūzikā man vissimpatiskākais liekas komponists Volfgangs Dārziņš, jo viņš apgalvo, ka ar makšķeri nokerot 600 kg zivju gadā. Tas kā nekā ir desmit reizes vairāk par Jaunsudrabiņu un mani."

r. s.

Chronika

Mārtiņš Zīverts sarakstījis jaunu lugu Tvans, kuŗas pirmizrāde paredzēta Stokholmā 18. novembri.

Dziedātāja Elvira Arone un komponists — pianists Eižens Freimanis izturējuši pārbaudījumus Austrālijas imigrācijas komisijā un paredzams, ar vienu no nākošajiem transportiem dosies uz Austrāliju.

Latviešu-lietuviešu kongresā, Volterdingenā naudas reformas dēļ iezīmējušies maz dalībnieku. Pēc kongresa atklāšanas un apsveikumu nolasīšanas, sapulcējušies darba sēdes nolēmuši atlikt. Par kongresa turpinājumu tuvākas ziņas pie mag. hist. Broča, Hannover, Stöcken, Baltic Camp „ACCU" 18.

Mēnešraksta „Laiks" 26. burtnīcā iznākusi ar Elzas Ķezberes, Anšlava Eglīša, R. Galenieces, J. Kļidzēja, V. Tomas, J. Veseļa, R. Skujiņas, A. Tutura Bērziņa, I. Kalvas, E. Bleses, V. Kalves, K. Elkšņa uc. darbiem.

Iznākusi Ilustrētā Vārda 30. burtnīca. Saturā ilustrācijas un A. Sv... bes, V. Tomas, Ed. Virzas, J. Bere... uc. darbi.

RI

STS

tusies akmenī, blāvās acis likās m-
rušas, un viņam kļuva b-igi.
„Kandi, tu esi traks!" viņš neap-
nīgi čukstēja. „Es nevaru tādas lie-
tas . . ."

„Traks? Tu saki es esmu trak-
Bet es saku," viņš ielika turpmāko
vārdos visu nicināšanu, kas bija v-
ņa domās, lai satriektu pēdējās pā-
pārliecības paliekas, kas vēl bij-
palikušas viņa klausītājā. „Patie-
cik tas ir skaisti," viņš zobojās. „Tev
gribas reiz būt kungam. Tev grib-
dzīvot pilnu dzīvi. Bet kam par v-
jāmaksā? Tu gribētu, lai es samak-
sāju. Nē, kungi! Es neesmu trak-
Es būšu traks tai brīdī, kad uzlic-
šos šādiem glēvuļiem, kas velk
grib nokrejot mana darba augļu
Vāciešiem!" viņš pēkšņi uzkliedza ne-
gantā niknumā.

„Ko?" Kārlis pārbijies atzvēlās
sēdēklī.

„Vāciešiem!" mazais vīriņš atkārto-
ja. „Un zini — kas nav ar mani
tas ir pret mani."

„Pagaidi, ko tu gribi no manis?"
puisim bija kaut kas mitrs un vēss
apklājis pieri.

„Nekā," otrs atcirta. „Man nav
jāgrib. Projām!"

Kandis Urka nežēlīgā mierā rā-
dīja ar izstieptu roku uz durvīm.
„Tev ir jāgrib!"

Kārlim pēkšņi kaut kas krūtīs
iekvēlojās. Viņam nez kāpēc radās
nevaldāma vēlēšanās mesties virsū
mazajam velnam, samīcīt, salikt
izsviest viņu pa logu. Viņš strauji
pietrūkās augšā un neapzinīgā kus-
tībā saliecās uz priekšu, bet mazais
pielēca viņam klāt.

„Kāpēc tu vēl neesi izdarījis, ko
tev liku? Tu, iemīlējies nelga," viņš
smiedams sauca. „Es zinu visu.
Kāpēc tu saudzē Vīleru sievas? Kā-
pēc tu atstāj mūsu ienaidniekiem
vairāk, kā tiem pienākas?"

Kārli šie vārdi pārsteidza kā ne-
atvairāmi sitieni, un viņš tikpat ātri
kā aizrāvies bezjēdzīgā naidā sašļu-
ka vārgā gļēvumā.

„Es . . ." viņš stostījās. „Arvien
vēl trūkst pārbaudītu ziņu, ka El-
zas vīrs būtu . . ."

„Nekas nav jāpārbauda! Pietiek
ar aizdomām. Pārbaudīt nozīmē
zaudēt laiku. Vai tu esi izkratījis
viņu mājas, viņu sienu kaudzes? Ja
tur neslēpjas cilvēki, tad tur būs
paslēpts cits, kas mums noderīgs.
Kāpēc viņām atstāta labība?"

„Es izkratīšu . . . Beidz," Kārlis
noslīga atpakaļ krēslā.

„Izkratīsi? . . . Tu tēlo lāga puisi
un gaidi, kad sievietes ļaus izkratīt
brunčus. Tas ir tas. Es zinu visu,
tu, pērkamā buržuju apkakles uts.
Bet — ievēro — tāds nospiež ar
ķīķša galu . . . Nu," viņš pēkšņi
nomierinājies atkāpās, un viņa balss
atkal skanēja vienaldzīgā vienmuļī-
bā: „Gādā, lai rītu būtu atpakaļ
zirgs. Ja nē — es likšu tev pašam
paņemt miličus un arestēt Ēvaldu."

„Nē!" Kārlis izbijies saķēra galvu.

„Nav nekādu nē. Par zirgu zā-
dzību. Saprati?"

Kārlis drūmi kodīja apakšlūpu.
Viņa skatiens vienmērīgi klīda ap-
kārt.

„Aizdod man vienu no saviem zir-
giem?"

„Un tad?"

„Mēģināšu vēl šonakt atgūt no
Ēvalda Kripšķi."

„Bet ja neatgūsi?" otrs smīnēja
uzvarētāja smīnu.

„Tad . . . Tu jau pats teici," Kār-
lis nevarīgi izdvesa.

„Tad tu viņu brīdināsi. Ja?"

„Nedomāju . . ."

„Bet ja tu viņu brīdināsi, tad
viņa vietā ceļosi ar miličiem un tev
pie sāniem vairs nebūs ieroča . . ."
Kandis Urka ļautri pasmējās. „Tā
a. Iedzer!"

(Turpinājums sekos)

Chronika

Mārtiņš Zīverts sarakstījis jaunu
ugu Tvans, kuŗas pirmizrāde pa-
edzēta Stokholmā 18. novembrī.

Dziedātāja Elvīra Ārone un kom-
ponists — pianists Eižens Freimanis
izturējuši pārbaudījumus Austrā-
as imigrācijas komisijā un, ie-
edzams, ar vienu no nākošajiem
ransportiem dosies uz Austrāliju.

Latviešu-lietuviešu kongresā Vi-
erdingenā naudas reformas dēļ ie-
lušies maz dalībnieku. Pēc kongresa
tklāšanas un apsveikumu nolasī-
has, sapulcējušies darba sēdes ma-
nuši atlikt. Par kongresa turp-
umu tuvākas ziņas pie mag. hist.
Broča, Hannover, Stöcken, Ba-
Camp „ACCU" 18.

Mēnešraksta „Laiks" 26. burtnī-
iznākusi ar Elzas Ķezberes, Ans-
Egliša, R. Galenieces, J. Klidzēja,
Tomas, J. Veseļa, R. Skuķiņas, A.
ura Bērziņa, I. Kalvas, E. Bleses,
Kalves, K. Elkšņa uc. darbiem.

Iznākusi ilustrētā Vārda 30. bur-
īca. Saturā ilustrācijas un A. Šp-
es, V. Tomas, Ed. Virzas, J. Ber-
c. darbi.

Bavārija atbalsta berlīniešus ar konserviem un degvīnu

APSVER DZELZCEĻA PASAŽIERU TARIFU SAMAZINĀŠANU NO 1. AUGUSTĀ PAR 25%

Kamēr politiskajā plāksnē Berlines krizes jaunu ievirzi sagaida no trīs rietumu valstu vienveidīgās protesta notas Padomju Savienībai, pašā Berlinē turpinās rietumu sektoru blokāde, pie kam padomju iestādes vēl mēģina radīt jaunus ierobežojumus un kavēkļus satiksmē. Pilsētas apgāde gaisa ceļā ar pārtiku tomēr veicas sekmīgi, un tagad sākta arī kurināmā piegāde lidmašīnās. Pārtikas nodrošināšanā Berlīnei nāk talkā arī Vācijas rietumjoslu zemju valdības un iedzīvotāji, atvēlot daļu no savām pārtikas rezervēm.

Rietumvācijas organizēšanās pa to laiku turpinās. Vakar Koblencā sākās amerikāņu, angļu un franču joslas 11 vācu ministru prezidentu konference, kuŗā apspriedīs militāro valdību priekšlikumus par Rietumvācijas satversmes un okupācijas statūtu izstrādāšanu, kā arī joslu robežu jautājumiem.

Pēdējās dienās ik 24 stundās Berlines rietumsektoru lidlaukos nosēžas 350—390 angļu un amerikāņu lidmašīnu, piegādājot pa 1000—1300 un vairāk tonnu preču. Trešdien, sākoties ogļu piegādei, amerikāņu lidmašīnas pus dienā pieveda 210 t. Vakar sāka arī ogļu kravas nomešanu, lidmašīnām nenosēžoties, kas iepriekš izmēģināta Vīsbādenes tuvumā. Ogļu trūkuma dēļ rietumu sektoru uzņēmumi bija spiesti sašaurināt darbus uz pusi, tāpat samazināta ielu dzelzceļu satiksme. Bez tam Berlinē jau vakar apstājās apakšzemes (U) dzelzceļi un rīt izbeigs arī pilsētas (S) dzelzceļu satiksmi.

Pēc Denas ziņām, padomju iestādes protestējušas pret angļu lidlaivu nosēšanos Havelas ezerā, jo ūdensceļi ap Berlīni esot pakļauti padomju kontrolei. Elbā pie Vitenbergas uz padomju joslas robežas stāv 33 lieliaivas ar 2700 t pārtikas. Dažas gaida iebraukšanas atļauju jau no 24. jūnija. Arī Hamburgā stāv 24 lieliaivas ar ogļēm. Padomju iestādes iesniegušas protestu pret gaisa satiksmes noteikumu pārkāpumiem, ko it kā izdarījušas rietumvalstu lidmašīnas. Kādas angļu lidmašīnas pilots trešdien ziņoja, ka gaisa koridorā uz Berlīni ievērojis 5 padomju JAK iznīcinātājus, no kuŗiem viens pielaidies angļu lidmašīnai ļoti tuvu. Padomju iestādes uzdevušas vācu policijai pārmeklēt visus preču automobiļus, kas dodas no padomju sektora uz rietumu sektoriem, un apķīlāt visu atrasto pārtiku, ziepes, dzelzs lūžņus un būvmateriālus.

Lai palīdzētu berlīniešiem, Lejassaksijas valdība atvēlējusi 3 dienu pārtikas devu, to pašu gatavojas darīt Hamburga un Ķelne, atvēlot pa dienas devai. No amerikāņu joslas palīdzību Berlīnei telegrafiski piedāvājis Virtembergas - Badenes landtāgs, un pat Bavārija piešķīrusi 100.000 bundžu konservu, 150 t siera un 200.000 pudeļu degvīna.

Pirms rietumjoslu ministru prezidentu sanāksmes ģenerālis Klejs izteicās, ka konferences atzinumiem un pretpriekšlikumiem jāpaliek Londonas ieteikumu ietvaros, bet mazāki grozījumu projekti iespējami. Pēc AP ziņām, abu lielāko rietumjoslu partiju — kristīgo demokratu un sociāldemokratu pārstāvji deklarējuši, ka ir pret Rietumvācijas valdības dibināšanu un satversmes izstrādāšanu. Tā vietā būtu jādibina Rietumvācijas pārvalde un jāizstrādā pārvaldes statūts. Abām partijām esot iebildumi pret ieteikto okupācijas statūtu, jo tas Rietumvācijas ārtirdzniecību un starptautisko reprezentēšanu atstājot okupācijas valstu rokās.

Pēc BBC ziņām, ar 1 augustu sākšoties pakāpeniska franču joslas saimnieciska pievienošana apvienotajai angļu-amerikāņu joslai. Apvienotās joslas transporta iestādes apsver dzelzceļu pasažieru tarifu samazināšanu par 25%, tai pašā laikā paaugstinot preču tarifus. Šīs pārmaiņas, ja ām pievienotos noteicējas iestādes, varētu reālizēt jau ar 1. augustu.

BBC, uc.

Divi miljoni cilvēku blokādes sprostā

KĀ TAGAD JŪTAS UN KO DOMĀ BERLĪNIEŠI

Jau vairāk kā nedēļu vasarīgās debesis virs Berlines piedārdinājuši spēcīgu lidmašīnu motori, un to rūkoņa atbalsojusies kādreizējās Vācijas galvaspilsētas drupās, atgādinādama berliniešiem laiku pirms vairākiem gadiem, kad rietumu sabiedroto gaisa milzeņi tāpat dārdēja virs pilsētas. Toreiz tie nometa tūkstošiem tonnu bumbu, bet tagad lidmašīnas atved tūkstošiem tonnu pārtikas ielenktajiem rietumu sektoru iedzīvotājiem.

Kad četras Vācijas okupācijas valstis savā laikā vienojās par Berlines kopīgu pārvaldi, rietumvalstu rīcībā, sakaru uzturēšanai ar joslām un pilsētas apgādei, bija dažādi satiksmes ceļi: dzelzceļa līnijas, autoceļš, Elbas upes un kanālu sistēma un gaisa koridors. Tagad palicis tikai pēdējais. Kopš janvārī sākās pirmie padomju izolēšanas manevri, martā izvērsdamies par īstu cīņu par Berlīni, pilsētas iedzīvotāju noskaņojumā notikušas pārmaiņas.

Sākoties pirmajiem mēģinājumiem izspiest rietumvalstis, berlīnieši rietumu sektoros pārdzīvoja baiļu periodu, un sākās pat daļēja bēgšana no Berlines. Pēdējās nedēļās vērojams, ka baiļu vietā stājusies drosme, kaut arī ar zināmu izmisuma piejaukumu. Visi tie vāciešu, kas sadarbojušies ar amerikāņu, angļu un franču militāro valdību vai vispār strādājuši rietumu sabiedroto iestādēm, apzinās, ka viņi ir padomju varas „melnajā sarakstā", un viņiem nav illūziju par to, kas notiktu, ja rietumu sabiedrotos no Berlines izspiestu. Šo vāciešu skaitu „Newsweek" korespondents Filipss vērtē uz 50.000 — par daudz, lai tos visus varētu evakuēt gaisa ceļā. Tiem tādēļ draudētu cietums, nošaušana, deportācija, vismaz vietas zaudēšana vai citas represijas.

Kādēļ berlīnieši liekas atguvuši drosmi? Šķiet, tāpēc ka tie tagad pārliecināti, ka rietumniekus no Berlines padzīt varētu tikai ar varu. Kādā 70.000 cilvēku sapulcē runātāji nesen skaļi apliecināja: „Berlīne paliks brīva, tā nekad nekļūs komūnistiska!" Lai tagadējā stāvoklī tā runātu, vajadzīga drosme un arī paļāvība. Amerikāņu novērotāji gan izteikuši domu, ka Padomju Savienība varētu spaidus pret berlīniešiem sakāpināt tik tālu, ka rietumvalstīm būtu jāsāk apsvērt, vai tieši pašu vāciešu dēļ neatkāpties no Berlines.

Berlīniešiem tomēr ir pašiem savs spriedums par notikumiem un to cēloņiem. Tie gan esot norūpējušies, bet ļoti apņēmīgi — tā pēdējo dienu noskaņojumu Berlinē otrdien raksturoja BBC korespondents. Viņš apmeklējis rūpnīcas, kur strāvas trūkuma dēļ nedarbojas neviena mašīna. Darbs tomēr turpinās ar vienkāršākiem rīkiem, kur vien tas iespējams; mašīnu apkalpotāji daļēji kļuvuši par amatniekiem.

„Kamēr mums būs ko ēst, produkcija galīgi neapstāsies," korespondentam apliecinājuši strādnieki. Jāatceras, ka viņiem arī mājās strāvas nav no 6 rītā līdz 11 vakarā. Berlines iedzīvotāji apzinoties, ka pašreizējās cīņas rezultāts ir ļoti svarīgs viņu pašu liktenim. Tādēļ, runājot „New York Times" vārdiem, Berlīne tagad simbolizē vāciešu vienprātību un sabiedroto nevienprātību. Cik padomju prestižs blokādes laikā krities, tik rietumu sabiedrotie berlīniešu acīs cēlušies.

Angļu militārgubernātors ģenerālis Robertsons, otrdien inspicējot angļu lidlauku Gatovā, uzslavdams angļu karavīrus un pateikdamies vāciešiem, kas palīdz veikt kraušanas darbus, sacīja: „Es nedomāju, ka Berlines iedzīvotāji jebkad aizmirsīs vai piedos šo blokādi." Var domāt, ka šis angļu ģenerāļa izteikums patiešām raksturo berliniešu pašreizējo noskaņojumu.

N, BBC, NYT

Tiešas Padomju Savienības — Grieķijas sarunas

Tiešas sarunas starp Padomju Savienības un Grieķijas valdībām varētu sākties tuvākā nākotnē. Grieķijas ārlietu ministrs Caldariss paskaidrojis, ka doma par šādām sarunām apsvērta jau kopš 3 mēnešiem. Tomēr arī vēl tagad neesot noteikti zināms, vai padomju sūtnis Turcijā dodas uz Atēnām šo sarunu ievadīšanai vai kāda cita iemesla dēļ.

ASV interesējas par Pinebergas baltiešu universitāti

Sākusies kustība Pinebergas baltiešu universitātes pārcelšanai uz ASV vai Kanādu, ziņo „The New York Times". Jau nodibināta komiteja, kuŗas vadībā ir bij. Prinstaunas universitātes dekāns Kristians Gauss un Fordhemas universitātes prezidents Roberts I. Ganons, bet komitejas locekļu vidū 50 prominenti ASV augstāko mācības iestāžu profesori un kolledžu prezidenti. Projektā paredzēts, ka pēc pārcelšanas uz Ziemeļamerikas kontinentu pagaidām — 2 vai 3 gadus, tagadējā Pinebergas universitāte būtu „pagaidu universitāte". Kad pašreizējie 800 studenti kursu nobeigs, universitāti iekļaus kādā no ASV vai Kanādas augstākajām mācības iestādēm, izvēršot to par Baltijas studiju centru, kas pieejams visiem studentiem.

„The New York Time" apraksta Pinebergas universitātes vēsturi un cildina baltiešu kultūrālo rosību.

Pieprasīs DP likuma grozīšanu

Zināmas aprindas ASV turpina kampaņu pret jauno DP ieceļošanas likumu ASV, apgalvojot, ka tas vērsas pret žīdiem. Ņujorkas demokratu deputāts Celers paziņojis, ka janvārī, jau pirmajā kongresa sanāksanas dienā, viņš oficiāli pieprasīšot likuma grozīšanu. Pēc „New York Herald Tribune" informācijas, Celers izteicies, ka DP nometņu problēma palikšot neatrisināta „antisemītisma un antikatolicisma dēļ, kas ietverts jaunajā likumā." ASV esot rādījušas sliktu piemēru citām valstīm; un tas jau izpaužoties apstāklī, ka kuģos, kas dodas uz Argentīnu, Kanādu, Braziliju, Venecuēlu, neesot neviena žīda.

NYHT

DAŽOS VĀRDOS

Vēl divi čechu diplomāti — sūtnis Ungārijā Černijs un viņa pirmais sekretārs — atlūgušies no amata, protestēdami pret tagadējo Prāgas režīmu. Viņi paziņojuši to, kad ieradušies Venēcijā, no kurienes devušies tālāk uz Parīzi.

Vēlēšanas Holandē grozījušas parlamenta frakciju stāvokli tikai mazā mērā, pa divi vietām zaudējuši komūnisti un sociāldemokrati.

Aizsardzību pret vācu uzbrukumiem lūgs žīdu vispasaules kongress, jo esot gaidāmi uzbrukumi DP nometnēm tāpēc, ka Vācijā izplatītas baumas par „labiem veikaliem", ko žīdi izdarījuši uz valūtas reformas rēķinā.

80.000 ogļraču streiko Savienotajās Valstīs. Streiks sācies tēraudrūpniecības sabiedrības ogļraktuvēs.

Pa Korintas kanāli Grieķijā atkal atklāta satiksme. Kopš Vācijas kapitulācijas tas bija nelietojamā stāvoklī.

Perū tikai divos garnizonos noteikšana nemierniekiem, kas vēlējās sarīkot valsts apvērsumu. Galvaspilsētā Limā atkal atjaunota kārtība.

Kuģu satiksme starp Marseļu un Rietumāfriku pārtraukta ostas strādnieku streika dēļ. Divu stundu ģenerālstreiku sarīkojuši itāļu elektrisko spēkstaciju strādnieki, bet pus stundu streikojuši tēraudrūpniecības strādnieki.

Aizliegt austrumu bēgļu partiju Vācijā un anullēt par to nodotās balsis pieprasījusi Polijas militārā misija Berlinē.

Jaunas banknotes drīzumā paredzēts laist apgrozībā padomju joslā, lai aizstātu tagadējās t. s. „tapešu markas".

Divkāršu gaļas devu (līdzšinējo 100 g vietā 200 g) saņems apvienotās joslas normālpatērētāji jūlijā.

Padomju iestādes Berlīnē aizliegušas armijā nodarbinātām sievietēm pagarināt savu formas vai civīlo tērpu brunčus pēc „buržuaziskās modes", ziņo „Newsweek".

Staļina dēlam 26 g. v. ģenerālmajoram Vasilijam Staļinam 25. jūnijā piešķirts Sarkanā karoga ordenis.

Zvans izraisījis draudzīgu eksploziju kādā Parīzes namā, kuŗa īpašniece bija aizmirsusi noslēgt gāzes krānu. Zvana elektriskā dzirkstele aizdedzinājusi gāzi.

Pāri par 1500 tautas automobiļu jūnijā ražojusi Fallerslebenas fabrika, pie kam puse aizgājusi eksportam. Pieprasījumi patlaban esot lielāki nekā jebkad.

Viens vienīgs vārds „Gaišs!", izteikts 3 pēdu attālumā, liek iedegties jaunākā tipa galda spuldzēm, kādas tagad ražo ASV. Proziskāki cilvēki spuldzi var ieslēgt arī ar parasto kontaktu.

„Ģimenes strīdus komūnisma sētas mājā"

PIECAS TEORIJAS PAR TITO MISTERIJU

Diplomātu un politiķu aprindās ārzemēs joprojām turpinās minējumi par pēdējo, vēl arvien diezgan grūti izprotamo Dienvidslavijas notikumu īsto izskaidrojumu. „New York Times" atzīmē četras rietumu politiķu teorijas.

Pirmā teorija: Tito Kremlim kļuvis pārāk „neatkarīgs", „nacionāls" un izaudzis pārāk „liels". Maskavai nepatīk arī, ka Tito, atšķirībā no citiem Austrumeiropas komūnistu vadoņiem, nācis pie varas vairāk ar paša un savas zemes komūnistu pūlēm nekā ar padomju okupācijass spēku atbalstu.

Otrā teorija: Maršala plānam ir liela ietekme uz padomju iespaidu joslu Eiropā un Dienvidslavijas saimnieciskās vajadzības ir pretrunā ar padomju ārpolitiku, kas prasa simtprocentīgu cīņu pret ERP. Tito valstij vajadzīgi rūpniecības ražojumi, ko tai nespēj dot Padomju Savienība.

Trešā teorija: Uzbrukums Tito ir tikai daļa no Kremļa vispārīgās „mājas tīrīšanas". Maskavai liekas, ka Austrumeiropas kompartijas, izplešoties un uzsūcot politiskus sabiedrotos, pārāk „atšķaidījušās" un satur daudz politiski „neuzticamu elementu".

Ceturtā teorija: Galvenais punkts ir Maskavas politbiroja un Tito ideoloģiskas domstarpības. Dienvidslavijas komūnistiem ir grūtumi ar klasiskās marksisma dogmas iedzīvināšanu, kas prasa „proletariāta diktatūru", kamēr Dienvidslavijā proletariāts ir tikai šaura šķira.

Un beidzot joprojām vēl pielaiž pickto teoriju — ka visa Tito afēra varētu būt triks, lai maldinātu rietumus par komūnisma frontes patieso stāvokli. Citi novērotāji tomēr paliek pie uzskata, ka šim „ģimenes strīdum komūnisma sētas mājā" varētu būt izcili svarīga nozīme un ka padomju politika nonākusi krustcelēs.

Citā rakstā, iztirzājot Berlines un Belgrades vienlaicīgo notikumu iespējamās sekas cīņā starp austrumiem un rietumiem, „New York Times" atzīst, ka doktrīna par Kremļa autoritāti pār pasaules komūnismu un „Maskavas nemaldību" ir nopietni apdraudēta. Tito „kēcerības" gadījums izcēlis dienas gaismā konfliktu starp Kremļa cieši kontrolēto „pasaules komūnismu" un „nacionālo komūnismu", kas cenšas pec autonomijas un savdabīgas attīstības. No Tito afēras izņākuma atkarājas daudz. Eiropā ir arī vēl citas komūnistu kontrolētas zemes ar stingrām nacionālisma tradicijām, un ja Tito neatkarības deklarācija uzvarētu, tad arī tās varētu just spēcīgu kārdinājumu. Ja arī Tito un Kremļa sadursmi likvidētu un plaisu austrumu blokā aizlāpītu, minētās ideoloģiskās pretešķības turpinātu gruzdēt apslēpti.

Šī problēma sevišķi svarīga komūnistiem ārpus austrumu bloka, īpaši spēcīgajām komūnistu partijām Francijā un Italijā, kas nupat gan deklarējušas savu nostāju kominforma pusē, bet kuŗās tomēr esot vērojamas arī zināmas bažas. Pēc „Newsweek" informācijas, politiskie novērotāji sagaidot Rietumeiropas komūnistu rindās līdzīgas „tīrīšanas", kādas sākušās Austrumeiropā. Kopš Italijas vēlēšanām jau notikušās pārgrozības norādot uz pāreju no vispārīgās „tautas frontes" politikas uz komūnistisku cīnītāju avangardu izveidošanu, bez sadarbošanās ar citām kreisām partijām. Franču ārlietu ministrija esot saņēmusi konfidenciālas ziņas, ka franču un itāļu komūnistiem dotas jaunas pavēles aktivākai rīcībai notikņē, jo Maskava esot neapmierināta ar to neveiksmēm abās valstīs, un kominforms atklāti kritizējot franču komūnistu vadoņus.

„New York Times", uzskaitot komūnistu nevēlamākos pēdējos trīs mēnešos, atzīmē, ka arī Dienvidslavijas notikumi ieņemot stipru vietu. Tai pašā laikā Maršala plāns sācis funkcionēt, sākusies Rietumvācijas valsts organizēšana, bet Berlinē tris rietumvalstis parāda stingru nostāju. Tagad vairojoties ziņojumi no Maskavas par sāncenšību un pretešķībām Maskavas politbirojā, īpaši starp kominforma „ķēni" Ždanovu un pēdējo 11 gadu ārlietu ministru Molotovu; šīm pretešķībām varētu būt kāds sakars ar nedēļas nedēļas padomju rīcībā it kā novērojamo koordinācijas trūkumu. Kādēļ Ždanova kominforms atklāja plaisu austrumu blokā tieši laikā, kad Molotova ārpolitikai ir grūtumi Berlinē?

NYT, N

ASV palīdzības sūtījumi Eiropai atjaunoti

Īslaicīgā ERP palīdzības sūtījumu pārtraukšana tām Eiropas valstīm, kas vēl nebija ratificējušas divpusīgos nolīgumus ar ASV, ļoti sekmējusi nolīgumu paātrinātu apspriešanu un ratificēšanu šo valstu parlamentos. Anglija līguma projektu izlaida caur savu parlamenta aparātūru divās dienās. Arī Francijas nacionālā sapulce to steidzīgi pieņēma, pretim balsojot komūnistiem, bet 75% no degollistiem atturoties. Līguma ratificēšanu sevišķi aizstāvēja ārlietu ministrs Bido, uzsverot, ka palīdzības saņemšana no ASV nekādi neierobežo Francijas suverēnitāti. Trešdien arī Turcija ratificēja dipusīgo līgumu ar ASV. Aizturētie kuģi ar precēm atkal turpina ceļu uz Eiropu.

Tagad jau 13 Eiropas valstis parakstījušas divpusīgos līgumus ar ASV par Eiropas atjaunošanas programmas ietvaros saņemamo atbalstu. Sagaida, ka pārējās 3 valstis parakstīs līgumus vistuvākās dienās. Atsevišķs līgums jāparaksta arī Rietumvācijai. Šo līgumu izstrādā amerikāņu un angļu okupācijas iestāžu pārstāvji, bet darbs aizkavējies Berlines krizes radītu apstākļu dēļ.

BBC

Komūnisti gribējuši rīkot apvērsumu Malajā

BBC ziņo, ka komūnisti Malajā mēģinājuši sarīkot valsts apvērsumu. Kārtības atjaunošanā piedalās 12.000 policistu, kuŗus atbalsta 4000 britu karaviru. Angļu ģenerālgubernātors Tālajos austrumos Mekdonalds izteicies, ka ziņas par komūnistu nodomiem iegūtas pēc slepeniem dokumentiem un no gūstekņu liecībām. Policija apcietinājusi vairāk nekā 1000 komūnistu.

BBC

Vai šķelšanās Polijas komunistu partija

(Turpinājums no 1. lpp.)

Tas pats Stokholmas raidītājs ziņoja, ka Dienvidslavijas finanču ministrs teicis runu serbu atbrīvošanas dienas gadījumā un paziņojis, ka dienvidslavu kompartijas locekļi esot pilnīgi pareizi, kas praksē pierādīsoties jau vistuvākajā nākotnē. Padomju Savienība esot par ieņaidusi serbu atbrīvošanas kustības atbalstīšanu, bet patiesībā darbu veikuši dienvidslavu komūnisti.

Komentējot notikumus Austrumeiropā, amerikāņu armijas laikraksts AFN konstatē, ka pēdējā laikā tur izmanāmi nacionālisma uzplūdi, ko droši vien atbalstīšot arī ASV. Angļu liberāļu organs „Manchester Guardian" raksta, ka Austrumeiropas kompartijas no mazām organizācijām izveidojušās par milzu masu partijām, kuŗās ir angļu zemu nacionālām tendencēm. Tās ar daudz grūtāk kontrolēt, jo nevaro runāt par tādu izlases principu kāds, piemēram, ir Padomju Savienībā. „New York Times" ievadrakstā atgādina, ka „nav ve pienācis īstais laiks amerikāņiem mest cepures gaisā un suminat brīvības mīlētāju Tito un Dienvidslavijas komūnistu partiju.

Štutgartes raidītāja politiskais komentātors Frencls uzsvēra, ka Padomju Savienībai pietika astoņi dienu, lai pilnīgi izolētu Dienvidslaviju un „saridītu" pret to visu satelītvalstu komūnistu partijas. Maskavas rīcības pirmo posmu varētu nosaukt par pasīvo, tagad sākusie aktīva rīciba. Par savas gribas izpildītāju Kremlis izraudzījis mazu Albāniju, kuŗai piešķirta provokātora loma. Pirmās izdarības jau sākušās ar dienvidslavu komūnistiskās preses aizliegšanu, dienvidslavu grāmatu veikalu slēgšanu un Titu ģimetņu izplēšanu no skolu grāmatām. Pārtikas piegādes pārtraukšana ir gudri apsvērts līdzeklis, la radītu Dienvidslavijā neapmierinātību.

Visdārgākais Kremlim pašreiz ir laiks, kuŗa zaudēšana raksta ieguvumus rietumnieku bilancē. Ka par provokātoru izraudzīta tieši mazā Albānija, pierāda Maskavas plānu tālejošo nozīmi. Tirānas valdība vienā jaukā dienā var „justies tik apdraudēta", ka tai atliktu vienīgi pieprasīt Padomju Savienības karaspēka intervenciju. Vai tas notiks, to pierādīs nākotne. Bet visos šais notikumos interesants ir kāds cits apstāklis, kas pierāda, cik stipra draudzība ir satelītvalstu starpā". Arī tās 21 savstarpējās palīdzības un draudzības līgums, kas parakstīts pēc Maskavas norādījumiem, vienā dienā var būt tikai papīrs, kā tas izrādījās ar Albānijas un Dienvidslavijas saimniecisko nolīgumu.

BBC

J. Stendzenieks otro reizi Anglijas meistars šķēpa mešanā

Anglijas starptautiskajās meistarsacīkstēs vieglatlētikā 3. jūlijā Londonā šķēpa mešanā otro gadu pēc kārtas uzvarēja Latvijas rekordists Jānis Stendzenieks. Viņa konkurentos bija vienīgi angļi, un mūsu sportista tik ļoti cerētā citu zemju atlētu konkurence izpalika arī šoreiz. Otro vietu ieguva Anglijas jaunais rekordists M. Dalrimple, bet 3. v. viņa tautietis M. Čots.

Kāds šoreiz bija Stendzenieka rezultāts? „Daily Mail" 4. jūnija n-rā ziņo: „Šķēpa mešanā ar sasniegumu 218 pēdas 9 collas uzvarēja iepriekšējā gada meistars J. Stendzenieks (Linkolma)". Vācu laikraksts „Der Sport-Kurier" 5. jūlijā turpretim informē: „Stendzenieks (Anglija), kas cēlies no Latvijas, ar 72,81 m rezultātu sekmīgi aizstāvēja savu titulu šķēpa mešanā." Kā tad nu īsti ir? Zinām, ka 1 pēda nozīmē 0,3047945 m, bet 1 colla ir 2,539954 cm. Pēc vecās aritmētikas iznāk, ka Stendzenieks šoreiz lidinājis šķēpu 66,67 m. Pērn viņš uzvarēja ar 64,19 m sasniegumu. Anglijas meistarsacīkšu sensācija bija 18 g. v. anglis Birels, kas izcīnīja 1. vietu 120 jardu barjerskrējienā, veicot distanci 15,1 sek. Sekmīgi startēja austrāliešu, izcilākos rezultātus sasniedzot lēkšanu disciplīnās: augstlēkšanā Vinters 1,93 m un tāllēkšanā Bruke 7,26 m. Irs Klenejs meta disku 48,45 m, bet tautietis Guinejs grūda lodi 14,43 m. 3 jūdžu skrējienā uzvarēja holandietis Slijkjūss (14:07,0 min.). Tie bija šīgada Anglijas meistarsacīkšu labākie rezultāti.

Igaunu sportists Augusts Mālšteins Bavārijas meistarsacīkstēs vieglatlētikā svētdien Minchenē sasniedza Vācijas šīgada labāko rezultātu lodes grūšanā — 14,89 m. Uzņēmumā A. Mālšteins redzams treniņā. („Esti Post" klišeja).

Jaunā nauda un mūsu sports

Tās pāris nedēļas, kas nodzīvotas pēc naudas reformas, pierādījušas, kādi lieli grūtumi radušies mūsu sporta dzīvē. Sacīkšu kārtīga norise paralizēta, jo DP sportistiem nav līdzekļu ceļa izdevumiem. Nepatīkamākais, ka tieši šajā laikā iecerētas DP meistarsacīkstes dažādās sporta nozarēs. Šie sarīkojumi gan notiek 2 gadus par vēlu jau tajā ziņā, ka no Vācijas aizceļojuši daudzi izcili sportisti un tagad nespējam nodemonstrēt savas īstās spējas. Bez tam INKOPF, sākot sacensību organizēšanu, nemaz neinformējās pie atsevišķu tautību sporta vadītājiem par sarīkojuma vēlamību. Vismaz latvieši sacīkstēm nebūtu piekrituši, apzinoties, ka tādā apmērā tās pašreiz gandrīz nerealizējamas. Tikai tad, kad bijām notikušā fakta priekšā, mūsu sporta vadītāja vietnieks amerikāņu joslā A. Celms paziņoja, ka iespējamību robežās sacīkstes atbalstīs. Tas arī notiek, kaut mūsu futbolisti, piemēram, 3. jūlijā nevarēja ierasties Augsburgā sacīkstei ar lietuviešiem. Viņi no turnīra tagad oficiāli izslēgti, jo 3 dienas iepriekš nepaziņoja, ka nespēlēs. Nebija vienkārši naudas paziņojuma nosūtīšanai, kaut šeit bez vainas nav arī citkārt tik ļoti rosīgais latviešu futbola vadītājs A. Pukinskis. Ir tomēr labāk, ja turpmāk futbolā vairs neesam saistīti ar DP plašo turnīru, jo daudzās sacīkstes neiespējamas, ja viens mūsu izlases futbolists dzīvo Oldenburgā, bet cits Augsburgā. Pašreiz latviešu basketbola vadītājs L. Aizstrauts Hanavā lauza galvu, kā sakomplektēt latviešu vienību DP basketbola meistarsacīkstēm 10. un 11. jūlijā Augsburgā. Varbūt, ka viņam tomēr izdosies kaut ko paveikt. Igaunī un lietuvieši rīkojas ļoti neatlaidīgi. Viņi savās nometnēs vāc ziedojumus, taču šķiet, ka tas no tautiešiem pašreiz būtu pārāk daudz prasīts. Programs, ka visā šajā lietā visneērtākā lomā ir latviešu pārstāvim INKOPFā Vilim Lagzdiņam, kas DP meistarsacīkšu noorganizēšanai strādājis nevien dienas, bet arī naktis. Jāšic tomēr, ka tajos DP sarīkojumos, kas notiks vēlāk, jau varēsim piedalīties plašāk, sevišķi vieglatlētikā un peldēšanā, jo pareizi darīts, ka šīs sacensības atliktas uz vēlāku laiku — augusta beigām. Un ko saka latviešu sporta vadītāja vietnieks amerikāņu joslā A. Celms? Lūk: „Valūtas reforma radījusi daudz sarežģījumu. Ne LSFAP kasē, ne sporta organizācijām, ne arī pašiem sportistiem nav naudas ceļa izdevumiem braukšanai uz sacīkstēm un sanāksmēm. Kā pie līdzekļiem tiksim, tas vēl nav pasakāms. Nemaz jau pašreiz nevar būt runa par angļu joslas latviešu sportistu piedalīšanos DP meistarsacīkstēs. Tāpat kā kādreiz 1945. gadā, tagad atkal viss jāsāk no jauna. Protams, ka kaut kas jādara, lai stāvoklī sagšābtu". Jādomā, ka tās mūsu organizācijas, kas līdz šim tik „kautrīgi" maksāja savu 10 proc. sacīkšu nodevu LSFAP kasē, tagad kļūs saprātīgākas un sava pienākumu pildīs kārtīgāk. Pagaidām tas ir vienīgais ceļš, lai latviešu emigrācijas sports vēl dzīvotu. Entuziasma mums joprojām pietiek, bet tagad ar to vien izrādās par maz, jo arī amatieru sportistam vajadzīga nauda.

A. Šm.

K. UPENIEKS APDRAUD TRIMDAS REKORDU 1500 m SKRĒJIENĀ

Valkas vieglatlētu pārbaudes sacīkstēs 3. un 4. jūlijā Kārlis Upenieks skrēja 400 m 53,5 sek. un 1500 m 4:13,2 min. Upenieks 1500 m distancē palicis tikai 0,1 sek. aiz E. Laipenieka trimdas rekorda. Citīgi trenējas arī U. Zodiņš un uzslavējama V. Bebres neatlaidība. Rezultāti: 400 m K. Upenieks 53,5; U. Zodiņš 57,6 sek.; 1500 m K. Upenieks 4:13,3; U. Zodiņš 4:42,6 min.; diskā F. Sieņes 32,31, A. Rāvis 31,70 m; šķēpā A. Rāvis 42,29 m. Sieviešu sacensībās 60 m V. Bebre 8,7, I. Vimba 9,3 sek.; 100 m V. Bebre 13,9, A. Upeniece 15,2 sek.; 200 m V. Bebre 28,8 sek.; 4×60 m I. Vimba, A. Upeniece, B. Arājuma un V. Bebre 35,1 sek.; lodē V. Bebre 9,06 m; diskā V. Bebre 26,60, D. Bērziņa 25,29 m.

A. Līrums

Latviešu ierosmē Volverhamptonā nodibināts paukošanas klubs

Pirms gada darbā uz Angliju aizbrauca Latvijas 1944. g. junioru meistars paukošanā ar zobenu Gunārs Oškalns. Ikdienas darbs tekstilfabrikā viņu nekavē turpināt sportista gaitas. Ieguvis teicamu angļu valodas prasmi, Oškalns rosīgi piedalās fabrikas kultūras un sporta dzīvē. Sportista darba un dzīves vietā Volverhamptonā paukošana bija pavisam nepazīta lieta. Tas nav atbaidījis uzņēmīgo jaunieti. Viņš ar lielām pūlēm no Londonas dabūjis paukošanas inventāru un sācis apmācīt dažus darba biedrus — latviešus. Pēc tam paukošana demonstrēta citiem kolēģām un Volverhamptonas sporta publikai. Rezultātā — Volverhamptonas angļi nodibinājuši paukošanas klubu. Latviešu sportists panācis to, ko viņš vēlējās. Oškalns raksta: „Manī te godā par ‚ekspertu'. Liekas, ka tāds arī tiešām esmu, jo Volverhamptonā cita paukošanas pratēja nav. Interesentu klubā ir daudz, to vidū apaļi onkuļi ar kailām galvām. Man gribas tos padzenāt ‚Jankovska stilā'. (Oškalns ir izcilā trenera Jankovska skolēns). Arī sieviešu ļoti daudz. Tās man vajadzētu trenēt. Nelaime, ka viņas gan vairāk skatās acīs nekā uz ieroci. Paukošana vismaz šajā pilsētā kļūst aizvien populārāka. Sejienes avīzēs jau lasāms fejetons, ka pēc garo kleitu modes, džentlmeņi steidzot mācīties duelēties un nēsāšot zobenus pie sāniem . . . 13. un 14. augustā Londonā būs olimpisko spēļu fināli paukošanā. Varēs braukt skatīties dižmeistarus. Tā būs lieliska propaganda arī jaunajam paukošanas klubam. Žēl gan, ka nevaru pats startēt. Tāpēc arī gluži labi saprotu Stendzenieku — būt tik tuvu klāt sava sapņa piepildījumam un reizē tomēr atrasties tik tālu no tā."

Z. Kaktiņš

LATVIEŠI ZVIEDRIJĀ SPĒLĒ VOLEJBOLU AR ITAĻIEM

Halstahamaras latviešu sp. b-bas Liesmas volejbolisti uzvarēja itaļu vienību Juventus 15—6, 15—9. Uzvarētāju sastāvā bija ASK kādreizējais ledushokejists Puegle, Belēvics, Zirnis, Volkevics, Sveicers un Graudiņš. Basketbolā Liesma pieveica Halstahamaras lietuviešus 12—8 (8—4). Sacīkstes notika lietū, aukstumā un slidenā laukumā.

Art. Graudiņš

Latviešu trimdas meistarsacīkstes vieglatlētikā, apvienotas ar amerikāņu joslas meistarsacīkstēm, pārceltas uz vēlāku laiku. Tās notiks 21. un 22. augustā Nirnbergā. DP meistarsacīkstes vieglatlētikā un peldēšanā, kā jau ziņots, pārceltas uz 28. un 29. augustu. Ziemeļbavārijas apgabala meistarsacīkstes vieglatlētikā paredzētas 17. un 18. jūl. Valkā.

DP meistarsacīkstes paukošanā ierosinājuši ungāri. Sacensības rīkos ungāri vai latvieši. Tas noskaidrosies INKOPF sporta komitejas sēdē 15. jūlijā Minchenē.

DP meistarsacīkstes basketbolā notiks 10. un 11. jūl. Augsburgā, Wiktoria laukumā, Hochfeldā. Ja laiks būs lietains, sacensības rīkos telpās.

Latviešu basketbola vienības sastāvā DP meistarsacīkstēm Augsburgā emigrācijas basketbola vadītājs L. Aizstrauts izlaudzījis Richteru, Štālu, Sulcu, Vitolu (visi Gīsenē), Luzāru (Darmštate), Miezīti, Pērkonu un Ringu (visi Vircburga).

DP meistarsacīkstēs futbolā dienvidslavi sacīkstē Geislingenā uzvarēja igauņus 4—1 (3—1). Igauņu sastāvā bija Blosfelds, Sāvo, Fleiss, Kalasmā, Valdovs, Jēgers, Vestels, Krutimegi, Kasaks, Vitsuts un Upsi.

Alberts Priednieks vāciešu rīkotajās sacīkstēs Lībekā skrēja 100 m 11,2 sek., kas šogad ir latviešu labākais rezultāts emigrācijā.

Kam ir sacīkšu šķēps? Bez „ieroča" pašreiz palicis mūsu talantīgais jaunās paaudzes šķēpa metējs Jasis, kas mācās Alterfrādes lauksaimniecības skolā. Šķēps viņu iepriecinātu vairāk par citām dāvanām.

Laikraksts „Latvju Sports" Lībekā arī turpmāk iznāks reizi nedēļā. Jaunā cena ir DM 0,40 par numuru (ar piesūtīšanu DM 0,50), bet uz ārzemēm DM 0,60.

Treniņā nosities pirms sacīkstēm Bernē itaļu slavenais auto braucējs Achille Varsi. Īsi pirms tam gāju dabūja viņa tautietis Omobono Teni un sveicietis Kristiāns Kauss.

Apstiprināti soma M. Hitanena pasaules rekordi 15 jūdžu (1:17:28,6 st.) un 25 km (1:20:14,0 st.) skrējienā.

„Tour de France" riteņbraukšanas sacensībās pēc pirmajiem 5 posmiem vadībā ir beļģis Rodžers Lambrechts.

100 m kraulā 55,4 sekundēs peldēja Alans Fords (ASV). Tas ir jauns pasaules rekords.

Ar amputētu kāju 1,78 m augstumā lēca vāciešu Loss Hamburgas meistarsacīkstēs vieglatlētikā, izcīnot 2. vietu.

Šķēpu pāri 70 metriem līdz šim pasaulē metuši 34 vieglatlēti. Mūsu rekordists Stendzenieks kopā ar blondo somu Sipalu, pēc laikr. „Latvju Sports" statistikas, šajā visu laiku labāko šķēpa metēju sarakstā ir 21. vietā. Viņu rezultāts 71,31 m. Pirmie pieci: Nikanens (Som.) 78,70 m (1938. g.), Jervinens (Som.) 77,23 m (1936. g.), Seimūrs (ASV) 77,01 m (1947. g.), Autonens (Som.) 76,36 m (1939.g.) un Sule (Igaunija) 75,93 m (1938.g.).

4,31 m kārtslēkšanā ir norvēģa Erlinga Kāsa jaunais Eiropas rekords, ko viņš sasniedza 4. jūlijā.

Tito ēna Čechoslovakijas kompartijā

BAUMU PILSĒTA PRĀGA. — VAŽU SPROSTI UN POLICIJAS SUŅI UZ ROBEŽĀM

Čechoslovakijas komūnistiskā režīma viens no pirmajiem rīkojumiem bija robežu stingra noslēgšana un ceļotāju kustības aizliegšana. Par spiti tam, visu laiku uz Vāciju un citām zemēm tomēr plūduši bēgļi no Čechoslovakijas gan kājām, gan braukšus, un pat lidmašīnās. Vēl pagājušā nedēļā trīs čechu virsnieki nolaidās kādā franču pilsētiņā, netālu no Djepes. Virsniekus pavadījušas trīs sievietes un viens bērns un pēc pārģērbšanās civilās drēbēs tie paziņojuši, ka iespējami ātri vēlas nokļūt Anglijā. Tuvākas ziņas par šiem virsniekiem franču iestādes neizsniedza.

Gar Čechoslovakijas rietumu robežu radīta 15 km dziļa drošības josla, kurā drīkst uzturēties tikai ar īpašām atļaujām. Joslu rūpīgi uzmana sargi un patruļas ar policijas suņiem. „Newsweek" Prāgas korespondents stāsta par gadījumu, kur pāri robežai mēģinājis bēgt kāds bij. čechu aviācijas virsnieks ar līgavu. Abi bijuši jau pavisam tuvu robežai, kad viņus panākuši sekotāji. Redzēdams, ka izbēgt neizdosies, čechs izvilcis pistoli, nošāvis līgavu un tad pats sevi.

Železnā Rudā parastās nolaižamās koka barjēras priekšā pie robežas izveidots vēl divkāršs važu aizsprosts — lai novērstu gadījumus, ka bēgļu automobiļi, pilnā gaitā braukdami un pasažieriem atšaudoties, vienkārši izdrāžas barjērai cauri.

„Daily Mail" Prāgu apzīmē par „baumu pilsētu", jo nepaejot ne dienai, kad kafejnīcas un tirgus neapstaigā kāda jauna „sensācija". Vienu dienu tā ir „amerikāņu armija Čechoslovakijā", citu dienu „lielas karaspēka kustības Slovakijā". Daudz Prāgā pēdējā laikā runāts par Padomju Savienības visu vai dažu satelīta valstu iestāšanos Padomju Savienībā, sekojot „tautas prasībām". Šo „prasību" atbalstīšanai noticot padomju karaspēka koncentrēšana Slovakijā. Patiesas informācijas trūkums „pārorganizētajās" čechu avīzēs esot galvenais baumu cēlonis.

Reuters ziņo, ka komūnistu režīms grībot vēl pastiprināt jau tā stingro iespieddarbu kontroli Čechoslovakijā. Par to liecinot komūnistiem tuvā laikraksta „Lidove Noviny" sāktais kara gājiens pret „satrunējušo buržujisko drazu", ar ko tirgojoties Prāgas grāmatnieki. Tirgotāji, kas tās pārdodot, esot vai nu neprasās, vai arī tiem launi nodomi.

Poligrafisko rūpniecību Čechoslovakijā nacionālizēja tūlit pēc februāra apvērsuma, un iekšlietu ministrijas kontrolei pakļauti arī apgādi. Papīru grāmatu iespiešanai var saņemt vienīgi, iepriekš iesniedzot manuskriptu apstiprināšanai. Laikrakstu apmēri samazināti no 48 līdz 38 lappusēm nedēļā, pie kam vismazāk cietis lielā formāta komūnistu „Rude Pravo".

Vieglās rūpniecības ministrs izteicis neapmierinātību par nepietiekamo produkciju; apgērbu rūpniecība ražojot tikai 39% no agrākā daudzuma. Vainīga esot strādnieku dzeršana, slinkošana, nevīzība un iztrūkšana darbā.

„New York Herald Tribune" korespondents pareģo, ka Čechoslovakijas komūnistu aprindās esot gaidāmi „pārkārtojumi", piemērojoties jaunajai situācijai, ko radījuši Dienvidslavijas notikumi. Varot rēķināties ar komūnistu partijas disciplinas ievērojamu pastiprināšanu. Diplomātiskās aprindas sagaidot, ka partijas ģenerālsekretārs Slanskis iegūs lielāku varu un noteiksanu nekā līdz šim. Gotvalds, kļūstot par valsts prezidentu, daļēji esot „nobīdīts bēniņos". Bez tam viņš atklātās runās pagājušajā ziemā vairākkārt apzīmējis sevi par „čechu" komūnistu un „čechu patriotu". Šāda nostāja tagad, pēc kominforma apsūdzībām par Tito nacionālista tendencēm, Gotvaldam varot izrādīties kļūmīga. Bez tam, čechu komparti jas politikai vēl vairāk pieskaņojoties padomju ietvariem, varētu ciest arī daži citi vadītāji partijas darbinieki, piemēram, ārlietu ministrs Klementiss un iekšlietu ministrs Noseks. Viņus abus, tāpat kā Gotvaldu, uzskatot par vismazāk „asinskārīgiem".

Tie paši diplomātiskie novērotāji tieslietu ministru Cepicku uzskata par lielāko ekstrēmistu tagadējā valdībā, kurš apsveiktu Padomju Savienības kontroles pastiprināšanos Čechoslovakijā. Neskaidrs esot Zapotocka stāvoklis iespējamos pārkārtojumos. Toties skaidrs esot tas, ka Čechoslovakijas komūnistu vidū nav neviena tāda, kas varētu jedrošināties izaicināt kominformu tā, kā to darījis Tito.

Pa to laiku aktivitāti pastiprinājuši čechu trimdas politiķi. Agrākais ministrs un ilggadīgais sūtnis Francijā Osuskis Ņujorkā 3. jūlijā paziņojis par četru pretkomūnistisko čechu partiju memorandu, kurā pieteikta cīņa „visiem legāliem līdzekļiem atjaunot likumību un demokratisku iekārtu" Čechoslovakijā.

Četrdesmit pretkomūnistisku āgrāko Čechoslovakijas parlamenta deputātu vārdā Osuskis paskaidrojis, ka grupa cenšas izveidot vienotu fronti, ar centru ASV. Memorandam piekritis arī ASV ārlietu ministra vietnieks Armūrs un to parakstījuši slovaku demokratu, tautas sociālistu, katoļu un sociāldemokratu partijas ģenerālsekretāri. — ASV ārlietu ministrijas pārstāvji gan norādījuši, ka ministrijas interese par memorandu nenozīmējot gatavību minēto grupu atzīt par Čechoslovakijas trimdas valdību.

DM, N, BBC, NYHT

Ja Berlīnes liktenis piemeklētu arī Vīni . . .

Kopš vēl nepiedzīvotā veidā pieaug padomju spiediens pret rietumvalstīm Berlīnē, Vīnē stāvoklis tai pašā laikā nav mainījies un palicis mierīgs. Padomju pusē nav novērotas nekādas lielākas aktivitātes pazīmes, kaut gan Vīni pilnīgi iesl ēdz krievu okupētā territorija. Atšķirībā līdzīgai situācijai kā Berlīnē, padomju blokāde Vīni skartu vēl smagāk nekā Berlīni, jo arī amerikāņu un angļu lidlauki. Tulnā un Švechatā, atrodas krievu kontrolētos rajonos.

Amerikāņu un angļu labi informētas aprindas pārliecinātas, ka Padomju Savienība nemēģinās Vīnē lietot „izspiešanas taktiku", ziņo „New York Herald Tribune" korespondents. Austrijā četru valstu kontrolkomisija joprojām vēl darbojas, Austrijai ir sava centrālā valdība, un tur faktiski nepastāv saimniecisks vai politisks dalījums „austrumos" un „rietumos". Arī agrāko Berlīnes krīžu gadījumos tikai retas reizes notikumi līdzīgā kārtā atbalsojušies Vīnē, no kā varot spriest, ka Padomju Savienība Berlīni un Vīni uzskatot par divām šķirtām problēmām.

Austrijas valdībai un padomju iestādēm pašreiz radusies „skaidrošanās" austriešu policijas inspektora Mareka dēļ. Viņu apcietināja krievu iestādes, apsūdzot pretpadomju spiegošanā. Austrijas iekšlietu ministrija pret to protestēja. Austriešu viedokli aizstāvēja arī trīs rietumvalstu militārās valdības.

NYHT

Atkal tīrīšanas Padomju Savienībā

Par plašam „tīrīšanām" Padomju Savienības finanču un banku nozarē pēc finanču ministra nomainīšanas ziņo „Newsweek". Iemesls esot Kremļa neapmierinātība ar nesenajo padomju valūtas pārkārtojumu rezultātiem.

SLUDINĀJUMI

STARPTAUTISKAIS MEKLĒŠANAS BIROJS AROLSENĀ MEKLĒ:

Jekovu Lacu, dz. 1897; Basevū Levi, dz. 17. 1. 1887, no Rīgas; Movšu Levi, dz. 2. 2. 1876, no Rīgas; Aleksandru Liepiņu, dz. 18. 11. 1987; Arvīdu Lindi, dz. 15. 12. 1906; Ādolfu Ptuci, dz. 1905. g., pēdējās ziņas no Richmond Hill, USA; Konstantīnu Šūleru, dz. 19. 6. 1924. g. Rīgā; Borisu Sustejakovu, 23 g. v., p.z. no Jēnas; Līzi Zīvertī, dz. 28. 9. 1905. g. Aizputē, p.z. no Vācijas; Jāni Skuju, dz. 14. 2. 1922. g. Liepājā, p.z. no Vācijas; Gotfrīdu Skumbinu, dz. 31. 12. 1907. g. Skujenē, p.z. no Karalaučiem; Georgu Snaksarjovu, dz. 11. 5. 1903. g. Rīgā, p. z. no Hamburgas; Gunu Sniķeri, 3 g.v., p.z. no Finstervaldes; Mildu Sniķeri, dzim. Cukuru, dz. 1908. g., p.z. no Finstervaldes; Jāni Spriņģi, dz. 5. 12. 1918. g. Latvijā, p.z. no Beļģijas; Veltu Paulīni Sproģi, dz. 1902. g. Liepājā, p.z. no Harkovas; Amāliju Stālu, dz. 1875. g. Rīgā, p.z. no Potsdamas; Ādolfu Stālu, 27. g.v., p.z. no Vācijas; Robertu Stālu, 22 g.v., p.z. no Vācijas; Karolīni Stepanovu, p.z. no Vācijas; Alīsi Stepanovu, dz. 6. 3. 1934. g., p.z. no Vācijas; Ioni Stepanovu, p.z. no Vācijas; Olgu Stepanovu, p.z. no Vācijas.

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; ar „Atpūtai" DM 4.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī, bet kopā ar „Atpūtai" DM 4.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā kopā ar „Atpūtai" DM 4.— mēnesī + DM 0,80 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareille iespiedrindas aizņemto telpu.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama: „Latvijai", (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

FR. GRĪNBERGA GRĀMATNĪCĀ,

(13b) München 22, Herzog Rudolf Str. 49, dabūjamas sekojošas grāmatas:
Ciglera-Seica — Angļu-vācu vārdnīca ar izrunu, 742 lp., apm. 40 000 vārdu — DM 16,50; Endzelīna — Sveŝvārdu vārdnīca DM 10.—; Bleses — Latviski-franciski-spāniska vārdn. DM 1.—; Elgūta — Radiotechnika DM 10.—; Raina — Jāzeps un viņa brāļi, greznā audekla sējumā DM 8.50; Indulis un Ārija apm. DM 5.— brošē., DM 9.— audekla sējē.; Bairona — Manfreds DM 1.40; Ziemeļnieka — Haijaliai DM 0,50; Mežezera — Gaišā gaita, kulta dziesmas DM 1.—; Kora dziesmas DM 2.—; Latviešu tautas anekdoti DM 1.50; Blaumaņa — Nāves ēnā DM 1.—; Rudzīša — Spīdola Nāves salā DM 0.80; Bleses — Latviešu lit. vēsture DM 10.—.

Grāmatnīcai pieteikti: A. Dziļuma — Dieva dārzs, Franču-latviešu vārdnīca, Kadilja — Nenozīmīga saruna, Latviešu skaistākās teikas un pasakas, Vesela — Tīrumu laudis, Lagerlefas — Nilsa Holgersona brīnišķais ceļojums ar meža zosīm, Kaudzīšu — Mērnieku laiki, Klīdzēja — Paiumte, Deglava — Rīga, Švābes — Darbs, Raiņa — Divpadsmit mēneši, bērnu grāmata Maksis un Morics, Lūša — Vāciski-latviski-angliska vārdnīca (492 lp.).

Bez tam krājumā daudzas citas pēdējā laikā izdotās grāmatas. Jaunā cena par 50—75 proc. zemāka.

Grāmatas izsūta pa pastu, arī uz rēķinu. Iesūtot naudu, lūdzu pieskaitīt pasta izdevumus. Atkalpārdevējiem atlaide. (8)

Pērk katrā vairumā LUPATAS

Augsburgā, Hochfeldas nometnē, Firnhaberstr. 21, 1. stāvā iekārtots lupatu savākšanas centrs amerikāņu joslai.

Pret lupatām var iegādāties manufaktūru, aluminiju, porcelāna uc preces.

Ieteicams krājumus pieteikt rakstiski. Vairumiem, lielākiem par 500 kg, piebrauc pakaļ. Uzņēmuma vadītājs Edgars Kopmanis.

Hallo latvju meitenes! Ar jums nopietnā precību nolūkā vēlas iepazīties glīts, slaida auguma 178 cm, 35 g. v. latvietis. Jūs vēlos no 18—35 g. v. Lūdzu īsu biografiju uz šī metnī, kuru uz vēlēšanos sūtīšu atpakaļ. Atbildēšu katrai nopietnai domātai vēstulei. Of. „Latvijai" 10. (10)

Apmeklējums poļu partizānu galvenajā mītnē

Parīzes „Scoop" speciālkorespondentam izdevies iekļūt Polijas partizānu galvenajā štābā un intervēt viņu vadoni. Poļu partizānu vienības atrodoties četros sektoros. Starogradas apgabalā, ap 45 km no Dancigas, apgabalā ap Bjalistoku, Dienvidrietumpolijā un Krakovas apgabalā.

Starogradas apgabala partizāni pagājušā gadā reiz esot ieņēmuši Dancigu, bet spiesti atkal atkāpties. Bjalistokas rajonā partizāni līdz šim vēl neesot uzvarēti, par spīti Varšavas valdības karaspēka un padomju vienību akcijām. Rajonā ap Lublinu partizāniem esot vairāki nocietināti punkti, un tiem izdevies atbrīvot 900 gūstekņu.

Korespondents apskatījis dienvidrietumu apgabalu. Viņš ar savu pavadoni ieradies būdā meža biezoknī, kur to pieņēmis vīrs, kas savā laikā vadījis sacelšanos pret Varšavu. Partizānu karotāji atgādinājuši disciplinētas armijas karavīrus. Visi nesājuši pie krūtīm Svētās jaunavas zīmi. Partizānu vadonis paskaidrojis:

„Ne vien mums ir disciplinēta armija, kas saucas NSZ (Nacionālās armijas vienības), bet tikpat disciplinēti ir arī organizācijas WIN (Brīvība un neatkarība) cīnītāji. Drusku mazāka militāra nozīme ir ONR grupai, kas sastādās galvenokārt no Varšavas studentiem."

„Kāpēc visas šīs grupas neapvienojas?"

„Mēs, poļi, tā tiecamies pēc neatkarības, ka šai karstajā dziņā ir radušās dažas domstarpības, bet tomēr visiem mums ir viens mērķis — atgūt Polijas brīvību."

Vaicāts par pagrīdes karotāju skaitu, viņu vadītājs nav noteiktus skaitļus minējis, bet atgādinājis dažādus oficiālus ziņojumus un minējumus. Runāts pat par miljonu partizānu, bet tas esot pārspīlēti. Kādā prezidenta Bieruta pagājušā gada ziņojumā bijis teikts, ka partizāniem esot 15.000 vīru, kuriem divas reizes izsludināta amnestija. Tai pašā laikā Varšavas iestādes apgalvoja, ka pieteikušies un amnestiju lūguši 55.277 partizāni, bet 55.000 citi atrodoties apcietinājumā. Citā reizē minēts, ka apcietināti 12.000 un „iznīcināts vairāk par simtu terroristu bandu". Patiesībā gan partizānu skaits esot pāri par 100.000, un tie saņemot lauku iedzīvotāju vislielāko atbalstu. „Iedzīvotāju draudzība mums dod spēku, un arī mūsu uzturs šīs draudzības dēļ ir pietiekams, pat bagātīgs." — apgalvojis partizānu komandieris.

— d s

Pārvedot mums naudu pa pastu, neaizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko Jūs maksājat.